

Livānu
novada
ziņas.

► 4. lpp.

«ASSAINIS».
Jaunietis —
invalids mums
līdzās.

► 6., 7. lpp.

Peļēču
pagastā atklāta
kandžas
ražotne.

► 10. lpp.

Vecumdienas drošās mājās

● Savās labākajās drēbēs tērpušies, Rušonas pagasta sociālās aprūpes centra iemītnieki, no kuriem daži centra iepriekšējā ēkā aizvadījuši jau veselu gadu, ar interesi vēroja ciemiņus un visu notiekošo.

Rušonas pagasta Gailišos svinīgās apstākļos piektdien notika oficiāla Rušonas sociālā centra atvēršana. Bijusi muižas ēka pēc kapitālā, atbilstoši Eiropas prasībām veikta, remonta ieguvusi pavisam citu — modernu izskatu. Māja pirms tam tika izmantota Gailišu pamatskolas vajadzībām, bet tagad klašu telpas pārvērstas par ērtām, labi iekārtotām istabām dzīvošanai.

Veco vientuļo un bez apgādniekiem palikušo cilvēku dzīves apstākļi pēdējā laikā bija nožēlojami, atzina pagasta padomes izpilddirektore Anna Zalāne. Daļa no šiem cilvēkiem nespēja tikt galā ar sadzīves pienākumiem, citiem savukārt mājokļi vairs nederēja dzīvošanai.

Pie veco ļaužu dzīves apstākļu pārmaiņš kērās Rušonas pagasta sieviešu klubs «Anemone» Annas Zalānes vadībā, kopā ar Nodarbinātības valsts dienestu sagatavojot projektu sociālā

centra ierīkošanai. Tā īstenošanai tika piešķirts arī pagasta līdzfinansējums.

Kopumā sociālās aprūpes centra iekārtošanai un darbinieku algām tika piešķirti 61 632 latī. No šīs summas 41 252 latī ir pašvaldības ieguldījums, bet pārējā — Valsts nodarbinātības dienesta piešķirtā summa. Par Rušonas pagasta padomes piešķirtajiem līdzekļiem veikts remonts, kā arī sagādātas mēbeles. No dienesta finansējuma 4000 latu atvēlēti pamatlīdzekļi — virtuves iekārtu, veļas mazgājamās mašīnai iegādei. Nodarbinātības dienesta līdzekļi paredzēti arī darbinieku algām. Centrā regulāri tiek nodarbināti seši ilgstošie bezdarbnieki, kā arī cilvēki, kas zaudējuši darbu pirmspensijas vecumā.

Projekta ilgums ir četri gadi. Pirmais no tiem jau aizvadīts. Lai pēc trijiem gadiem sociālās aprūpes centra darbība līdzekļu trūkuma dēļ netiktu pārtraukta, jau patlaban

jādomā, kā pāriet uz pašfinansējumu, palielinot iemītnieku un samazinot apkalpojošā personāla skaitu, jācenšas piesaistīt sponsorus. Sponsoru gan vajadzīgi arī tagad. Kā informēja sociālās aprūpes centra vadītāja Ingūna Rubane, centra iemītniekiem ir nepieciešamas drēbes, bet it īpaši apavi.

Aprūpes centra atklāšanas dienā ciemiņiem bija iespēja aplūkot modernās telpas — istabiņas, medpuntu, labierīcības, kuras piemērotas arī invalīdiem ar ratiņkrēsliem, atpūtas zāli ar televizoru un lielo akvāriju, virtuvi un ēdamtelpu. Tuvākajā laikā mājas apkārtnē paredzēts iekārtot atpūtas zonu.

Atklāšanas ceremonijā uzstājās sieviešu koris «Kalsnava» no Madonas rajona, kā arī vietējais vokālais ansamblis «Cielaviņa».

Patlaban centrā uzturas 20 iemītnieki. Par sociālo aprūpi viņiem jāmaksā 85 procenti no savas pensijas. Ja centra

● Rušonas pagasta padomes priekšsēdētājs Arvids Soldāns (no kreisās), izpilddirektore, sieviešu kluba «Anemone» priekšsēdētāja Anna Zalāne un Nodarbinātības valsts aģentūras Preiļu filiales vadītājs Tālvāldis Saulīte var justies gandarīti par paveikto veco, vientuļo cilvēku labā. Foto: M.Rukosuļevs

iemītniekiem ir bērni, viņiem par savu vecāku aprūpi šeit jāmaksā 20 latī mēnesī.

L.Rancāne

«Phare» projektu konkursā Latgale nobīdīta malā

Latgales rajonu pašvaldību vadītāji ir neizpratnē par to, kāpēc «Phare» projektu konkursā no 13 iesniegtajiem projektiem atbalstīts tikai viens. Šajā sakarā Latgales plānošanas reģiona attīstības padome (LPRAP) 13. oktobrī sasauca ārkārtas sēdi. Uz to tika aicināti Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrijas (RAPLM) pārstāvji.

Kā «Novadniekam» pastāstīja Preiļu rajona padomes priekšsēdētājs Arvids Soldāns, ārkārtas sēdē tika izskatīts jautājums par «Phare» 2002. gada Nacionālās programmas «Phare» atbalsts projektu sagatavošanā» projektu konkursu, uz kuru no Latgales reģiona tika iesniegti 13 projekti. Konkursa vērtēšanas process ir noslēdzies, taču rezultāts pārsteidzis visus Latgales pašvaldību vadītājus. No reģiona pašvaldību iesniegtajiem projektiem pozitīvu vērtējumu saņēmis un tika apstiprināts tikai viens, kas ir 2,6% no kopējā grantu apjoma (1,75 miljoni eiro), kas bija pieejami konkursa ietvaros. Vai pārējie bija tik neprofesionāli sagatavoti, jautā pašvaldību vadītāji. Tos sagatavot taču palīdzēja Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas algotie eksperti, kuriem ir liela pieredze šādu projektu izstrādē un vērtēšanā.

Projektu vērtēšanas process notika četru mēnešu garumā, šī gada oktobra sākumā tika sasauktas divas projekta uzraudzības komitejas sanāksmes (4. un 6. oktobrī). Izrādās, ka katrā no tām apstiprināti atšķirīgi atbalstīto un rezerves projektu saraksti, pie tam, par pēdējo sanāksmi uzraudzības komitejas locekļiem tika izziņots neoficiāli 5. oktobrī, kad to nozīmēja uz pulksten 14.00 nākamajā dienā. Bet jau no rīta sanāksme tika pārcelta par stundu agrāk — pulksten 13.00, nepaziņojot par to visiem uzraudzības komitejas locekļiem. Nebija zināms arī tas, ka uz 6. oktobra sēdi kardināli mainīts apstiprināto un rezerves projektu saraksts.

LPRAP 7. oktobrī nosūtīja Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijai vēstuli, kurā pieprasīja rakstiskus paskaidrojumus par vērtēšanas procesa norisi. Atbilde uz to nav saņemta, apstiprina A.Soldāns.

LPRAP sēdē tika pieņemts lēmums kategoriski iebilst pret projektu konkursa vērtēšanas rezultātiem, tika sagatavota un nosūtīta vēstule ar iebildumiem Ministru prezidentam Indulim Emšim un Eiropas Komisijas delegācijai Latvijā.

Vai Latgales pašvaldību vadītāju turēšanās preti būs palīdzējuši, klūs zināms jau vistuvākajā laikā. Trešdien, 20. oktobrī Preiļos paredzēta LPRAP dalībnieku sēde. Cerams, ka gūsim skaidrību, kāpēc Latgale šoreiz atkal tika nobīdīta malā.

Līdz 27. oktobrim
abonējiet «NOVADNIEKU»
novembrim un decembrim
visās pasta nodaļās,
pie lauku pastniekiem,
Internet mājas lapā
www.novadnieks.lv
vai redakcijā.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Valdība lems par pārkāpumu punktu sistēmas pilnveidošanu

Valdība nākamnedēļ paredzēsi lemt par vairākām izmaiņām, ar kurām iecerēts pilnveidot pārkāpumu uzskaites punktu sistēmu ceļu satiksmē. Paredzēts noteikt, ka soda punkti tiks piešķirti arī par transportlīdzekļa vadīšanu, ja nav atbilstošas kategorijas tiesību, kā arī par transportlīdzekļa vadīšanu, ja pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas ietvaros ir stājies spēkā transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums uz vienu gadu. Pārējos transportlīdzekļu vadīšanas tiesību izmantošanas aizlieguma gadījumos pārkāpumu uzskaites punkti netiks piešķirti. Šo izmaiņu autori to nepieciešamību pamato ar to, ka atbilstoši statistikai liels skaits cilvēku transportlīdzekļus vada bez attiecīgo kategoriju transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām vai arī laikā, kad stājies spēkā tiesību izmantošanas aizliegums. Par minētajiem pārkāpumiem tiks piešķirti trīs pārkāpumu uzskaites soda punkti.

Latviešu īpatsvars Latvijā 15 gados pieaudzis

Latviešu īpatsvars Latvijā pēdējos 15 gados pieaudzis par aptuveni 6%, liecina Centrālās statistikas pārvaldes dati. Patlaban 58,6% Latvijas iedzīvotāju ir latvieši. Lai arī latviešu īpatsvars pieaug, viņu skaits tomēr samazinās — pēdējos četros gados latviešu skaits samazinājies par 19 tūkstošiem. Krievu skaits, kas pirms 15 gadiem bija 34% no iedzīvotājiem, tagad sarucis līdz 28,8% no kopējā iedzīvotāju skaita. Kopumā visu Latvijā dzīvojošo tautību dabiskais pieaugums ir negatīvs, izņemot čigānus, kuru skaits pēdējos četros gados pieaudzis par 215 cilvēkiem. Trešā lielākā iedzīvotāju grupa — aptuveni 4% — Latvijā ir baltkrievi. Pēc tam seko ukraiņi un poļi, kuru īpatsvars ir aptuveni 2,5%. Latvijā dzīvo arī aptuveni 32 tūkstoši lietuvieši, kas ir 1,4% no iedzīvotāju kopējā skaita. Te dzīvo arī 9930 ebreji, 8420 čigāni, 3704 vācieši un 2554 igauņi, kā arī vairāk nekā 27 tūkstoši citu tautību pārstāvji. Pēdējo četrus gadus laikā Latvijas iedzīvotāju skaits samazinājies par 62,5 tūkstošiem jeb 2,6%. Pavisam Latvijā gada sākumā dzīvoja 2 miljoni 319 tūkstoši iedzīvotāju. Galvenais iemesls iedzīvotāju skaita sarukšanai ir negatīvs dabiskais pieaugums — mirušo skaits pārsniedz jaundzimušos. Pagājušajā gadā mirušo skaits bija par 11,4 tūkstošiem lielāks nekā dzimušo skaits. Otrs iemesls ir cilvēku aizceļošana, taču dati liecina, ka cilvēki emigrē arvien mazāk, līdz ar to emigrējošo īpatsvars sarūk. Pirms četriem gadiem aptuveni 30% gadījumu iedzīvotāju skaits samazinājās migrācijas dēļ, bet pagājušajā gadā šis skaits bija tikai 7%. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, iedzīvotāju skaits sarūk lēnāk. Pirms četriem gadiem iedzīvotāju skaits samazinājās par 0,73%, bet pērn — par 0,53%. Gada laikā nemainīgs palicis lauku un pilsētu iedzīvotāju īpatsvars. Joprojām 67,8% iedzīvotāju mīt pilsētās, bet 32,2% — laukos. Rīgā dzīvo 32% valsts iedzīvotāju. Pēdējos četros gados iedzīvotāju skaits galvaspilsētā samazinājies par 31 tūkstošiem. Pagājušajā gadā būtiski nav mainījusies vīriešu un sieviešu skaita proporcija — 46% pret 54%.

Šonedēļ būs siltāks, taču biežāk līs

Nedēļas sākumā laiks Latvijā kļūs siltāks nekā aizvadītajā nedēļā, taču biežāk gaidāmi nokrišņi, liecina Latvijas Hidrometeoroloģijas aģentūras prognozes. Līdz trešdienai gaisa temperatūra gan dienā, gan naktī svārstīsies ap 8 līdz 10 grādiem. Ceturtdien tiek solīts mainīgs mākoņu daudzums, nokrišņi nav gaidāmi. Minimālā gaisa temperatūra naktī tuvosies nullei, dažviet iespējamas salnas līdz mīnus 1 grādam. Dienā gaisa temperatūra paaugstināsies līdz pat plus 11 grādiem. Līdzīgs laiks būs arī piektdien.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

INFORMĀCIJA

Veidot dzīvojamo māju apsaimniekošanas biedrības būtu izdevīgi

Preiļos lielākā daļa daudzstāvu dzīvojamo māju būvētas pirms divdesmit un trīsdesmit gadiem. Ņemot vērā to, ka padomju laika būvdarbu kvalitāte nebija tā labā, arī māju projekti daudzviet ir bijuši neatbilstoši Baltijas klimatiskajiem apstākļiem, iedzīvotāji bieži sūdzas par tekošiem jumtiem, sienām, kas brāzmaina lietus laikā laiž cauri ūdeni, par šķirbainiem logiem un sliktu apkures un ūdensvada sistēmu māju iekšpusē.

Problēma problēmas galā, bet SIA «Preiļu saimnieks», kas ir ēku vienīgais apsaimniekotājs pilsētā, ar daudzajiem darbiem netiek galā. Par to, kādas ir daudzdzīvokļu māju iemītņu tālākās perspektīvas, stāsta SIA «Preiļu saimnieks» valdes priekšsēdētājs Ilmārs Zīmelis.

— Esmu pārliecināts, ka vienīgā iespēja uzturēt labā kārtībā dzīvojamās mājas, kur lielākā daļa dzīvokļu ir privatizēti, iespējams vienīgi, veidojot apsaimniekošanas biedrības. Pirms pāris gadiem, kad

biju Preiļu novada domes izpilddirektors, rīkojām iedzīvotāju sapulces. Mērķis bija pārliecināt iedzīvotājus pašiem ķerties pie savu māju sakopšanas. Taču vezums līdz šim tā arī nav izkustējies no vietas.

Ir pozitīva citu pilsētu pieredze šajā jautājumā. Pirmie veidot apsaimniekošanas biedrības sāka valmierieši. Pašlaik aktivitāti izrāda arī Balvu un Rēzeknes iedzīvotāji. Kāpēc Preiļos nekas tam līdzīgs nenotiek un kāpēc mēs nevaram uzturēt savas mājas labā kārtībā?

Viens no iemesliem ir mazā apsaimniekošanas maksa — 8,5 santīmi par kvadrātmetru privatizētos un 11 santīmi par kvadrātmetru neprivatizētos dzīvokļos. Tas iedzīvotājus nestimulē domāt par nākotni. Dzīvoklis ir, kamēr ūdens uz galvas netek, iedzīvotāji jūtas daudz maz apmierināti. Sak, ir novada dome, ir «Preiļu saimnieks», lai tad tie arī domā...

Cilvēki nēsaprot, ka līdz ar dzīvokļa privatizēšanu viņi ir kļuvuši arī par tā saucamās mājas domājamās daļas īpašniekiem, tātad atbildīgi par jumta, kāpņu telpas, inžen-

«Notikumiem, tāpat kā auļiem, jānobriest, zaļus noraut nav jēgas. Bet pieņemt vēlamo par esošo būtu nenopietni. Lai cerības un ilgas kļūtu par īstenību, tām jāiziet cauri laika vārtiem.»
Zigmunds Skujņis

nierkomunikāciju un apkārtējās teritorijas uzturēšanu kārtībā. Viņiem likumi (likums par dzīvokļa īpašumu, likums par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju) nosaka arī atbildību par šo mājas daļu.

Likums pieļauj, ka mājas apsaimniekošana var būt visdažādākajās formās, piemēram, var dibināt kooperatīvu vai SIA, var slēgt pilnvarojuma līgumu ar cilvēku, kurš organizētu apsaimniekošanu. Kamēr apsaimniekošanas institūcija nav nodibināta, rūpes par visām problēmām gulstas uz pašvaldības pleciem, kas lielo darba apjomu dēļ ne vienmēr spēj tikt galā ar uzdevumiem.

I.Zīmelis uzskata, ka Preiļos ir labas iespējas veidot atsevišķas apsaimniekotāju biedrības, it īpaši ģeogrāfiski saistītās mājas, tas ir, atsevišķos mikrorajonos. Tādā gadījumā iedzīvotājiem būtu lētāk un izdevīgāk slēgt līgumu gan ar sētņieku, gan pieņemt darbā, teiksim, santehniķi.

No otras puses, jo vairāk māju un iedzīvotāju, jo viņiem grūtāk vienoties par kāda lēmuma pieņemšanu, kas vienlīdz apmierinātu visus.

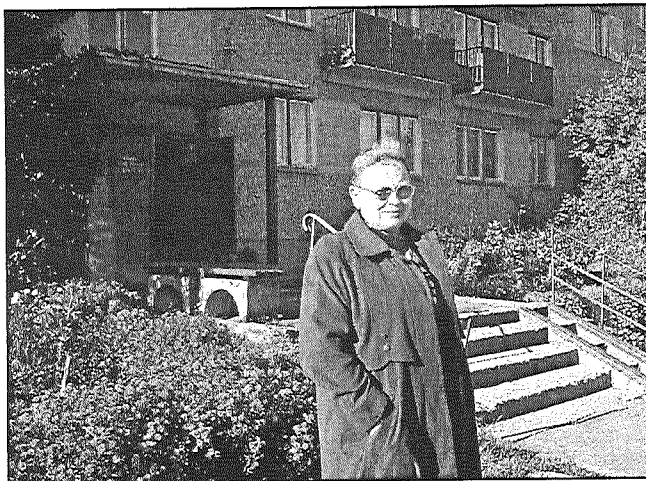
Tieši tas, iespējams, ir galvenais iemesls, kādēļ Preiļos netiek veidotas apsaimniekošanas biedrības. Cilvēki nav pieradināti pret kopējo īpašumu izturēties kā pret savu personīgo. Nav retums, ka pat sadzīves atkritumi tiek izmesti pagrabā, nevis pārdesmit metrus attāļajos konteineros.

Viens no argumentiem, kāpēc preiļieši nevēlas pašai apsaimniekot savas mājas, ir tas, ka tad par mājas uzturēšanu būšot jāmaksā dārgāk. I.Zīmelis uzskata, ka, veidojoties tirgus attiecībām, cenas, gluži otrādi, varētu kristies. Bez tam apsaimniekošanas maksu būs tiesīgi noteikt paši iedzīvotāji. Piemēram, pāris gadus var maksāt vairāk, ēku sakarot, bet pēc tam maksu uz vairākiem gadiem samazināt.

Ņemot vērā to, ka dzīvojamais fonds arvien vairāk noveco un tā uzturēšanai kārtībā nepieciešams ieguldīt arvien vairāk līdzekļu, apsaimniekošanas maksa tiks paaugstināta. Pašlaik SIA «Preiļu saimnieks» speciālisti vēl nav veikuši aprēķinus, taču kaimiņu pilsētu pieredze liecina, ka maksa varētu pieaugt līdz 15-25 santīmiem par platības kvadrātmetru.

Kooperatīvs «Liesma» — saimnieki savās mājās

1980. gadā Preiļos tika nodibināta dzīvokļu īpašnieku kooperatīvā sabiedrība «Liesma». Sabiedrībā pašlaik ir 240 biedru un tā apsaimnieko četras piecstāvu dzīvojamās mājas Rēzeknes ielas dzīvojamo namu masīvā. Šis ēkas ir vissakārtotākās pilsētā. Kā tas ir, — saimniekot savās mājās un ar saviem līdzekļiem, — stāsta sabiedrības «Liesma» valdes priekšsēdētāja Sofija Indāne.

● Sofija Indāne ir dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības «Liesma» valdes priekšsēdētāja jau deviņo gadu. Uzkrāta liela pieredze kooperatīva vadīšanā, kas var lietot nodarēt tiem, kuri vēlies veidot māju apsaimniekošanas biedrības. Foto: M.Rukosuļevs

— Valsts sāka atbalstīt dzīvokļu kooperatīvus astoņdesmito gadu sākumā. Tā kā bija liels dzīvokļu deficīts, cilvēki labprāt iesaistījās šajā kustībā. Taču paspējām izbūvēt tikai četras piecstāvu mājas. Gan toreiz, padomju laikā, gan tagad mājas apsaimniekojam pēc vieniem un tiem pašiem principiem.

Sabiedrības biedru kopsapulcē tiek ievēlēta valde, kurā ir pārstāvēta katra māja — pa vienam cilvēkam no sekcijas. Kopsapulcē uz trim gadiem tiek ievēlēti arī valdes priekšsēdētājs. Sabiedrībai ir savs grāmatvedis, santehniķis, sētņieks un uzraugs, kas kon-

trolē ūdens un siltuma skaitītājus, seko līdzī mērierīču rādījumiem.

Vēl sabiedrībai ir savs konts bankā, ar SIA «Preiļu saimnieks» noslēgti līgumi par apkures un ūdens piegādi mājām, par sadzīves atkritumu izvešanu. Ik mēnesi saņemam rēķinus, kurus apmaksājam.

Gan ikdienišķās problēmas risina, gan turpmāk darāmos darbus plāno kooperatīvās sabiedrības valde. Paši kontrolējam, vai visi sabiedrības

biedri ir samaksājuši par patērēto siltumu, ūdeni, vai veikti citi maksājumi.

Jau divus gadus apsaimniekošanas maksa ir paaugstināta un noteikta 7,5 santīmi par kvadrātmetru, kas ir par vienu santīmu mazāk nekā pilsētas pārējās dzīvojamās mājās. Maksas palielinājums ir noticis tādēļ, ka izlēmām veikt nopietnus remontdarbus. Taču arī šī maksa nav pietiekama, lai mājas sakārtotu un uzturētu labā kārtībā.

Bijām nolēmuši triju gadu laikā izremontēt visas četras dzīvojamās mājas. Divu gadu laikā izremontētas jau trīs ēkas, salaboti jumti, kas bija lielākā problēma. Katru gadu tiek sastādītas tāmes par veicamajiem darbiem, tās apstiprina sabiedrības biedru kopsapulce. Padarīto pārbauda revīzijas komisija. Biedriem ir tiesības noraidīt valdes priekšlikumus vai arī atstāt tos spēkā.

Lēmumu par apsaimniekošanas maksas palielināšanu var pieņemt tikai tad, ja par to nobalso 75% kopsapulces dalībnieku. Protams, panākt tik lielu vienprātību nav vienkārši.

Visām padomju laikos celtajām dzīvojamām mājām nepieciešama siltināšana. Pagaidām nav izdevies izstrādāt projektu, kas ļautu māju siltināšanai iegūt Eiropas Savienības fondu līdzekļus. Protams, var ņemt kredītu bankās, bet vienai mājai šim nolūkam nepieciešami ap 100 tūkstoši latu un katram kooperatīvā biedram jāuzņemas garantijas par zināmu summu. Lai arī tas būs sarežģīti, nodomu mēģināsim īstenot nākamgad.

L.Kirillova

OTRDIENAS
INTERVIJA

Vidzemē dzimusi, Kurzemē augusi, Latgalē – iesakņojusies, tā varētu raksturot Ingūnas Rubanes, sociālā aprūpes centra «Rušona» vadītājas līdzšinējo dzīves ritējumu ģeogrāfiskā ziņā. Meitēns pasaulē nāca Alūksnē, bet pamatskolas gadi kopā ar ģimeni aizvadīti Skrundā, kur dzīvoja tēva dzimta. Mācījās vidusskolā Rēzeknē. Dzīvē bijis daudz melnu un daudz gaišu krāsu, atskatoties uz līdzšinējiem gadiem, vērtē Ingūna. To otro tomēr vairāk. Abas ar meitu Lindu dzimušas vienā datumā – 22. septembrī. Ingūna atzīst, ka pilnībā esot Jaunava.

Dzīvē izmēģinātas daudzas lietas. Bet sirdij vistuvākais esot darbs ar maziem bērniem un bez tuvinieku aprūpes palikušiem veciem cilvēkiem.

● Ingūna ar māti Annu tālajās bērnības dienās.

Neviens neko uz paplātes nepienes

— Ar ko sākās jūsu apzinīgās dzīves gaitas, kad cilvēks pats izdara izvēli un noteic mērķus?

— Pēc vidusskolas absolvēšanas es izvēlējos mācības Rīgas pedagogiskajā skolā, apguvu bērnu dārza audzinātājas profesiju. Mana pirmā darbavieta bija Ludzas rajona Mērdzenes bērnudārzā. Tur ierados tāds pārāk zaļš un nobriedis meitēns. Praksē izrādījās, ka darbs ar bērniem mani ne pārāk aizrauj. Iekārtojos darbā VEF filiālē Maltā. Iemācījās veikt dažādas operācijas, gatavojām telefonu aparātu shēmas. Nostrādāju gadus četrus. Iepazinos ar Artūru, kurš kļuva par manu vīru. Viņš mani pārveda uz savām mājām Gailiņos.

— Vai jaunā vieta jums iepatīkās?

— Daba gleznaina, skaista, bet sākumā tomēr šeit ne īpaši patika. Gribējās vairāk cilvēku un lielāku dzīvību apkārt. Sevi vairāk izjutu kā pilsētnieci. Tagad te esmu nodzīvojusi 17 gadus un iemīlējusi šo vietu, man tā ļoti patīk. Strādāju Preiļos vairumtirdzniecības bāzē par preču komplektētāju. Tajos laikos cilvēki, kas strādāja preču bāzēs un noliktavās, bija gandrīz vai īpaši šķirai piederīgi. Veikalos toreiz nekā nebija nopērkams, kaut ko dabūt varēja tikai caur paziņām. Man piedzima meita, bet pēc dekrēta atvaļinājuma atkal atgriezās bāzē. Pēc tam sākās štatu samazināšana. Zaudēju darbu.

Taču pagastā organizēja piecgađīgo un sešgađīgo bērnu apmācības, un tā es saņēmu piedāvājumu Gailiņu pamatskolā strādāt ar mazajiem.

— Vai tagad darbs ar bērniem saistīja vairāk?

— Jā, noteikti. Bija piedzimusi meitiņa, es labāk varēju saprast bērnu pasauli, viņu izjūtas, es spēju viņus patiešām iemīlēt. Ar mazajiem man veidojās pavisam cita saikne. Skolā es nostrādāju sešus gadus. Arī tagad pasniedzu dažas dabas mācības stundas 1.–4. klasē.

— Kāpēc pieņēmt tik radikālu lēmumu – savu darbu veltīt cilvēkiem, kas sasnieguši mūža nogali?

— Pagājušajā gadā pagasta padome man piedāvāja uzņemties topošā aprūpes centra vadītājas amatu. Tū esī vietējais cilvēks, esi šīverīga, izdarīga un apsviedīga, man teica pagasta vadības pārstāvji. Vadītājas amatā stājos pērnā gada 1. augustā. Laika gaitā izrādījās, ka abu amatu apvienošana ir pārāk grūta, jo aprūpes centrā bija ne vien jāgādā par vecākiem, bet arī jāvada darbinieku kolektīvs, jātiek galā ar rekonstrukcijas darbiem centram piešķirtajā mājā. Un tā pamazām aizvien vairāk es iegrimu jaunajos pienākumos. Daudz laika vajadzīgs arī mācībām, jo neklātienē studēju Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātē. Šogad mācos pēdējā kursā, un man priekšā valsts eksāmeni. Taču ar

pedagoģes specialitāti jaunajā darbavietā man būs par maz. Nāksies vēlreiz domāt par pārkvalificēšanos un attiecīgu izglītību sociālajā jomā. Paralēli darba pienākumiem apmeklēju sociālo institūciju vadītāju kursu Rīgā, kuros jāmācās pusgads.

Nākas apgūt arī juridiskās zināšanas, kas saistītas ar mantojumu un būt lietas kursā par mūsu iemītnieku atstāto nekustamo īpašumu, to pieskatīšanu, mantošanu, piederības sakārtošanu, mācēt aizstāvēt mūsu nevarīgos vecukus.

Tagad man liekas, ka abas šīs sabiedrības grupas – bērni un veci cilvēki būtībā atrodas tuvu viena otrai. Tās ir neaizsargātas, nespēj iztikt bez cilvēku atbalsta.

— Ko šis gads ir mainījis jūsu uzskatos par sociālo darbu?

— Tā ir sfēra, kurā esmu pamatīgi iedzīlājusies, labāk saprotu vecus cilvēkus un to, cik viņiem ir grūti. Šajās dienās uz centru atveda vecuku pāri no kādas pašvaldības. Gadiem cilvēki nebija ne mazgājušies, ne pie friziera bijuši. Kā vispār kaut ko tādu var pieļaut un neliekties zinīs par to, kā dzīvo sava pagasta cilvēki? Nomažgājām vecīšus, safrizējām. Sirmgalvis smaida un priecājas kā mazs bērns, — cik es tagad gluds, cik labi jūtos. Man rokas bucoja, — paldies, meitiņ, paldies. Es šos cilvēkus nevainoju. Pašiem nebija spēka sevis apkopšanai, bet kādam taču vajadzēja par viņiem parūpēties.

Apmeklējot vecos cilvēkus viņu dzīvesvietās, atklājas šausminoši apstākļi. Sociālajiem dienestiem šajā jomā jāstrādā ļoti daudz. Jāorganizē dienas centri, kur saņemt palīdzību, jānodrošina iespējas uz tiem nokļūt, bet vakaros atgriezties atpakaļ un naktīs pavadīt savās mājās. Cilvēkiem ir nepanesami smagi šķirties no mājām, un, ja vien sociālās palīdzības joma ir sakārtota, cilvēki, kuri vēl spēj tikt ar sevi galā, nav jāizrauj no mājām. Kursos aprunājos ar sociālajiem darbiniekiem no citiem reģioniem. Viņi stāsta, ka šādi dienas centri tiek organizēti jau daudzviet.

— Apritējis pirmais gads, kopš Rušonas pagastā tika nodibināts sociālās aprūpes centrs. Pa šo laiku sociālā aprūpe pagastā ievērojami izmainījies, arī no jums tika prasītas jaunas zināšanas.

— Centra ierīkošana sākās ar pagasta sieviešu kluba «Anemone» un tā vadītājas Annas Zalānes sagatavoto projektu. Sākumā tas tika iekārtots vecajās, izremontētajās bijušā kolhoza kantora telpās. Toreiz bija dažas gultas un pirmie cilvēki, kas vecuma nespēka dēļ vairs nespēja pārlaist ziemu vieni paši savās mājās. Pirmajā darba dienā, kad uz centru bija atvesti vecīši, sapratu, cik smagu pienākumu un atbildības nastu esmu uzņēmusies. Par šiem cilvēkiem jūtos tikpat atbildīga kā par savu pašas bērnu. Sapratu, ka man kaut kas būs jāatņem pašai no savai ģimenei domātās laika

● Ingūna Rubane par sevi saka, — esmu enerģiska, strauja. Man patīk radošs darbs. Esmu atsaucīga un dzīvespriecīga, smaidu arī tad, kad ir problēmas, jo tās noglabāju dziļi sevī. Dzīvē neviens neko man nav pienesis klāt uz paplātes. Viss, kas sasniegts, izdarīts saviem spēkiem. Tāpēc viņai visvairāk sāp tad, kad nākas sastapties ar skaudību. Foto: M.Rukosuļevs

● To laiku, ko Rubanu ģimene atvēl savā kopābūšanai, Ingūna, Linda un Artūrs nereti pavada pie ezera, dodas sēņot vai arī izbraukumos. Foto no Rubaņu ģimenes albuma.

daļas. Viena lieta ir nodrošināt telpu un drēbju tīrību, siltu ēdienu, bet viņiem vēl vairāk par to ir vajadzīgs, lai pienāktu, aprunātos, palielītu, apskautu un pieglaustu kā mazu bērnu.

Pa šo gadu tika izremontēta Gailiņu pamatskolai kādreiz piederējusi vecā muižas ēka. Vēsturiskais izskats tika saglabāts, neko nemainot.

Man nācās apgūt pilnīgi jaunu darba specifiku – visu, kas saistīts ar remontdarbiem, materiālu sagādi, kontroli. Pati izvēlējos tape-

tes, linoleju un krāsas, sekoju, lai iekārtošana notiktu atbilstoši maniem priekšstatiem par to, kā jāizskatās mūsdienīgā sociālajā centrā. Diemžēl ne visam varēju būt klāt.

Bija jāiemācās arī kolektīva vadīšana. Zināšanas par to gūstu kursos, bet daudz iemāca arī pati dzīve. Pret visiem jaunajiem pienākumiem izturējos kā pret dzīves skolu, kura dod zināšanas. Iemācos un daru.

Patlaban centrā uzņemti 20 iemītnieki. Pēc brīvām vietām tau-

jā pat citu pagastu vadītāji, kuru iedzīvotāji nevēlas pārcelties uz pensionātu Saleniekos vai citur, jo tie ir tālu no mājām. Tē ir tuvāk, te var uzņemt ciemiņus, saka vecie cilvēki. Pie daudziem mūsu iemītniekiem iegriežas bijušie kaimiņi, radi, atnes kādu puķi, cienu, aprunājas. Bet ir arī tādi, kuri diemžēl vairs nav vajadzīgi ne saviem bērniem, ne citiem radiem. Centrā dzīvo arī tādi nespējnieki, kas ir piesaistīti gultai. Cilājami, aprūpējami.

— Kas jūsu darbā ir vissmagākais?

— Laikam bezspēcība, kas pārņem tajos gadījumos, ja pietrūkst tā, ko gribētos viņiem iedot, bet mums nav. Piemēram, uz vietas gulošo cilvēku ērtībām un viņu labākai apkopšanai būtu vajadzīgas ērtas funkcionālas gultas. Nespēcību izjūtam arī tajos gadījumos, kad cilvēkiem nepieciešamas dārgas zāles, bet mēs tās nevaļam atļauties nopirkt.

— Vai viegli saglabāt labas attiecības ar vecajiem cilvēkiem? Katram sava vājiņa, varbūt arī kādas kaprīzes.

— Man ir ļoti labi kontakti ar visiem cilvēkiem. Mani ieraugot, visi smaida. Pat, ja gādās kāds konflikts, cenšos visu atrisināt pa labam. Mūsu saulīte atnāca, tā mani ieraugot, saka iemītnieki. Cenšos pret visiem izturēties vienādi. Vieni ir vaļsirdīgāki, izstāsta par savām problēmām, citi noslēgtāki. Man atklātas arī tādas lietas, kuras līdz šim turētās stingrā noslēpumā, jo nav bijis cilvēka, kam uzticēties. Viegli tas nav, jo vecu cilvēku klātbūtnē paņem enerģiju. Ar bērniem ir vieglāk, — viņi uzlēdē un dod enerģiju.

— Kā jūsu ģimene attiecas pret šo darbu?

— Atbalsta, saprot. Meita, tagad jau ģimnāzijas pirmā kursa audzēkne, reizēm ar kādu mājās cepta pīrāga gabalu atskrien uz šejieni, grib pacienāt tantītes, kas viņai kļuvušas par draudzenēm. Ja vajag, nāk man palīgā. Fotografē, filmē. Dzied ansambli «Cielaviņa», kas bieži šeit uzstājas. Vīrs nodarbojas ar biznesa lietām mežu jomā. Arī viņš neatsaka palīdzību, piemēram, ja kāds no pensionāta iemītniekiem «aizciemojies» tik tālu, ka vairs nezina, kā uz šejieni nokļūt, braucam viņam pakal.

— Vai jūs sevi uzskatāt par Latgalei piederošu, vai jūtaties kā kurzemiece?

— Noteikti esmu latgaliene. Kad sāku mācīties Rēzeknē, nesapratu nevienu latgaliski pateiktu vārdu, bet tagad uzskatu sevi par piederīgu šim novadam un nekaunos no tā. Ikreiz, kad man nākas dzirdēt, — nu, pie jums, tur Preiļos, varbūt kāds viens dators, vai kaut ko tamlīdzīgu, es kļūstu šerpa. Atbildu, ka pie mums, Preiļos, ir datoru klases un viss pārējais. Nepieļauju Latgali noniecināt.

Grib veidot jauniešu mājaslapu internetā

Turpmāk arī Līvānu novada pašvaldībā darbosies komisija, kurā par sev aktuāliem jautājumiem lems paši novada jaunieši.

Uz pirmo sēdi jaunieši pulcējās 11. oktobrī, un tās laikā tika aktualizēti daudzi jauniešiem būtiski jautājumi un pārrunātas problēmas. Jaunieši atzina, ka nereti tas, ko vēlas un uzskata par noderīgu pieaugušie, neatpoguļo jauniešu vēlmes. Jaunatnei trūkst saistošu un drošu pulcēšanās vietu, kur tikties ar draugiem, klausīties mūziku, spēlēt galda spēles, darboties ar datoru. Daļa jauniešu ir kūtri kultūras pasākumu apmeklētāji, un tam ir vairāki iemesli. Viens no tiem - informācija par pasākumiem nenonāk līdz jauniešu auditorijai, tādēļ ļoti noderīga būtu Līvānu novada jauniešu interneta mājaslapas izveide, kurā būtu pieejama gan aktuālā informācija par pasākumiem un norisēm pašvaldībā, gan iespējas izlasīt intervijas ar vienaudžiem, piedalīties interaktīvās diskusijās un čatā. Šādas mājaslapas izveidi jaunatnes lietu komisija ir noteikusi kā vienu no savām nākošā gada prioritātēm, tādējādi cerot būtiski uzlabot novada jaunatnes informētību un aktivitāti.

Lai noskaidrotu jauniešu vēlmes un vajadzības, plānots veikt anketēšanu novada skolās, aptverot pēc iespējas plašāku jaunatnes auditoriju. Pārņemtas arī iespējas piesaistīt finansējumu no projektiem, kā arī attīstīt ziedošanas ideju ne tikai uzņēmēju, bet visas vietējās sabiedrības vidū. Jauniešiem ir arī konkrētas ieceres, piemēram, jauniešu dienas organizēšana nākošā gada vasarā sadarbībā ar novada kultūras centru un «Paspārni».

Ideja par jaunatnes iesaistīšanu pašvaldības lēmumu pieņemšanas procesos Līvānu domei radās, apzinoties pilsoniskas sabiedrības nozīmi un iepazīstot citu pašvaldību pieredzi, kurās jau darbojas jauniešu domes un strādā jaunatnes lietu koordinatori. Jaunatnes lietu komisija tiksies reizi mēnesī, un tajā būs pārstāvētas visas novada vispārīgā izglītības skolas, interešu izglītības iestādes un jaunatnes nevalstiskās organizācijas. Jaunatnes komisija cieši sadarbosies ar sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komiteju.

Nepilngadīgos kontrolēs stingrāk, lūdzot uzrādīt personu apliecināšu dokumentu

Tā nolemts pašvaldības vadības, policijas, kultūras un jauniešu interešu izglītības iestāžu vadītāju tikšanās laikā Līvānu novada domē.

Saskaņā ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem nepilngadīgiem jauniešiem nakts laikā atrasties uz ielas, diskotēkās un citās sabiedriskās vietās bez vecāku klātbūtnes nav atļauts, taču, neskatoties uz aizliegumu, diskotēku laikā, kas pilsētā notiek līdz 2 naktī, ir sastopami arī nepilngadīgie. Turpmāk pēc plkst. 23.00 nolemts stingrāk kontrolēt izklaides pasākumu dalībniekus, pieprasot uzrādīt personu apliecināšu dokumentu vai tā kopiju. Pēc atļautā laika dīdžeji lūgs nepilngadīgos atstāt deju zāles, šajā laikā kultūras centrā un pilsētas ielās biežāk patulēs arī policisti.

G.Kraukle,
sabiedrisko attiecību speciāliste
Līvānu novada domē

Talsu bērnu un jauniešu centra pedagogi viesojās Līvānos

Līvānu bērnu un jauniešu centru apmeklēja kolēģi no Talsiem. Ciemiņi iepazīs ar Līvānu bērnu un jauniešu centra darbības virzieniem, projektiem, sadarbību ar pašvaldību, uzņēmējiem un citām iestādēm, par darbu ar problēmbērniem, ko klāstīja direktore V.Poikāne. Savukārt pulciņa skolotāja M.Vilcāne dalījās pieredzē par guntiņu, gaidu darbību, bērnu un jauniešu ar īpašām vajadzībām aktivitātēm, par nometņu organizēšanu un pirmsskolas grupas «Ziniši» darbību. Ikviens varēja iepazīties ar metodisko materiālu, fotohroniku izstādi, kas atpoguļoja katra pulciņa darbību, ko bija apkopojušas pulciņu skolotājas B.Mazure, N.Vuškārniece, I.Jankovska, S.Rinkus, G.Kuzmina, A.Skarbiniece un I.Paegle.

Kā piemiņu ikviens saņēma «namiņa» lietīškās un vizuālās mākslas pulciņu audzēkņu gatavotus suvenīrus. Savukārt Līvānu novada domes sabiedrisko attiecību un jaunatnes lietu speciāliste G.Kraukle informēja par darbu ar jaunatni Līvānu novadā.

M.Vilcāne,
Līvānu bērnu un jauniešu centra speciāliste

LĪVĀNU NOVADĀ

LĪVĀNU 1. VIDUSSKOLĀ

Celtniecība neatkarības ilgumā

Līvānu 1. vidusskolas topošo sporta zāli par gadsimta celtni nodēvēt nevar, bet par neatkarības būvi gan. Ar pārtraukumiem celtniecības gaitā līdzekļu trūkuma dēļ tās būvdarbi ilgst jau četrpadsmito gadu, tikpat ilgi, cik aizritējis kopš valsts neatkarības atjaunošanas. Pieņemot 2004. gada budžeta grozījumus, valdība beidzot piešķirusi nepieciešamo summu - 151 000 latu - darbu pabeigšanai. Zālē atkal rosās celtnieki.

Kā informēja Uldis Skreivers, Līvānu novada domes galvenais speciālists būvniecības jautājumos, darbi pašlaik ir tādā stadijā, ka var sākt plānot oficiālo lentas griešanas ceremoniju, kura paredzama februārī. Darbi zālē atsākti pirms trim nedēļām. Projekts, kas tapis vēl astoņdesmito gadu beigās, celtniecības darbu laikā izrādījies nepilnīgs, jo atbilstoši laikam līdzī mainījušās arī prasības un priekšstati par šāda veida celtnēm. Nācies padomāt arī par tādām lietām, kā projektā vispār nebija, piemēram, attiecībā uz ieejas mezgla iekārtošanu, basketbola grozu stiprinājumiem un citām.

Topošās sporta zāles grīdas platība ir 730 kvadrātmetri. Zāle galvenokārt domāta basketbola spēlēšanai, jo plašāka mēroga volejbola sacensībām griestu konstrukcija esot par zemu, atzina Uldis Skreivers.

Pirms pēdējā pārtraukuma celtniecības gaitā darbi bija paveikti apmēram par 75 procentiem. Nepabeigti palika zāles iekšējie apdares darbi, nav ieklāta grīda, ko paredzēts veidot no skaistām, augstiem standartiem atbilstošām, monolītām koka brusām. Jāierīko apgaismes lampas. Atsevišķi sienas posmi

● Darba sanāksmes laikā topošajā Līvānu 1. vidusskolas sporta zālē tiek darbu uzņēmēji, pasūtītāji un būvuzraudzības pārstāvji. Foto: M.Rukosjus

vēl jāapmet un jānokrāso. Jaunbūvē jau ierīkota apkures sistēma, kas pagājušajā nedēļā uzsāka darboties.

Celtniecības darbu ģenerāluzņēmējs ir SIA «RNS - D». Reizi nedēļā objektā uz ražošanas sanāksmi ierodas darbu veicēja uzņēmuma, pasūtītāja un būvuzraudzības pārstāvji. Dome no savas puses ir izdarījis visu, lai darbi noritētu raiti, atzina Uldis Skreivers. Savukārt SIA «RNS - D» celtniecības projekta vadītājs Intis Svirskis stāstīja, ka objektā patlaban strādā 15 cilvēki, un ar saviem darbiem tiks galā paredzētajā termiņā līdz decembra beigām. Tomēr objekta nodošana aizkavēties apakšuzņēmēja dēļ, jo grīdas seguma ieklāšanai būšot vajadzīgi 2,5 - 3 mēneši. Tāpēc kopumā zāles nodošana eks-

pluatācijā paredzēta februārī.

Zāles otrajā stāvā paredzētas telpas topošajai Līvānu sporta skolai, galda spēlēm, treneriem, divas lielas ģērbtuves sportistiem, kas uz sacensībām ieradīsies no citām vietām. Tribīnes skatītājiem būs gan otrajā stāvā, gan arī zāles malā. Sportisti varēs izmantot dušas telpas, paredzēta arī saunas ierīkošana.

Pašlaik izsludināts konkurss «lielā» sporta inventāra - grozu, volejbola, florbola, rokas bumbas spēles aprīkojuma, vingrošanas rīku iegādei vairāku desmitu tūkstošu latu apmērā. Šim nolūkam tiks izmantots domes līdzfinansējums. Bez tam paredzēta cenu aptauja «mazā» inventāra - bumbu, mēbeļu, garderobes, atpūtas telpu, saunas aprīkojumam.

Esmu pārliecināta, ka mēs spēsim sādzīvot, atbildēja skolas direktore Maija Kručiņa uz jautājumu, kā viņa vērtē iecerētās Līvānu sporta skolas nodibināšanu uz Līvānu 1. vidusskolas sporta bāzes. Ja varējām satikt līdz šim pastāvošajā šaurībā, mazajā sporta zālē, kur notika gan mācību stundas, gan treniņi, tad pratīsim sadzīvot arī jaunajos apstākļos, teica direktore. Viņa uzskata, ka iegūs abas puses, jo arī skolā tiek akcentēta sportošanas lietderība. Darbu uzsākušas meiteņu basketbola un futbola, kā arī horeogrāfijas grupas. Jaunā zāle dos iespēju pievērsties arī citām sporta jomām. Augstā līmenī skolā darbojas tūrisma, dambretes, sporta deju pulciņi.

Ekskursijās vēlams braukt visiem

Līvānu 1. vidusskolā rudenī mēneši ir laiks, kad paralēli mācību darbam tiek gādāts par skolēnu redzesloka paplašināšanu, organizējot ekskursijas. Šeit noteikta tāda kārtība, ka mācību ekskursijās, kas notiek darba dienās, jābrauc visiem skolēniem. Ja skolēns nepiedalās ekskursijā, tas tiek uzskatīts par neattaisnotu skolas kavējumu, ja vien viņa palikšanai mājās nav kāds objektīvs attaisnojums. Šādam audzēknim skaidroties par savu rīcību jāiet pie direktora. Šī kārtība darīta zināma visiem vecākiem, atgādinot, ka ģimenes budžetā jāieplāno nauda

bērnu ekskursijām. Vecākiem jāuzņemas ekskursiju izdevumu finansēšana, uzskata vidusskolas direktore Maija Kručiņa. Diemžēl ir ģimenes, kurās materiālais stāvoklis ir kritisks, un kas saviem bērniem nevar atļauties pilnīgi neko. Skolas sociālais pedagogs ir apzinājis šīs ģimenes, uzskaitīti 18 bērni. Trūcīgo ģimeņu bērnu gan skolā ir vairāk, atzīst direktore, bet šie astoņpadsmit ir tādi, kuri nabadzības dēļ nevar kopā ar klases biedriem piedalīties ekskursijās vai citos ārpuskolas pasākumos. Nereti skolotāji paši sedz viņu izdevumus. Skola ir saga-

tavojuši un domei iesniegusi lūgumu nākamajā budžeta gadā katram no šiem bērniem piešķirt 10 latu, kas būtu izmantojami ekskursiju vai citu mācību braucieniņu apmaksāšanai. Līvānu 1. vidusskola aicina arī citas novada skolas rīkoties līdzīgi.

Nesen notikusi divu dienu ekskursiju 10. - 12. klašu skolēniem pa Vidzemi, kuras laikā viņi apskatīja Cēsis, Valmieru, Mazsalacu, Priekuli, Vidzemes augstskolu, katram izmaksāja astoņus latus. Šajā summā bija iekļautas arī vakariņas, nakšņošana Mazsalacas vidusskolā. Individuāls brauciens ar tik piesātinātu

programmu par šādu summu nemaz nebūtu iespējams. Direktore cer, ka nākamajā gadā šādās ekskursijās ar domes atbalstu varēs piedalīties arī trūcīgo ģimeņu bērni. Skolas pedagogi katrai klasei mācību gada laikā noorganizēs trīs ārpuskolas pasākumus - rudenī ekskursiju, ziemā - operas vai teātra apmeklējumu, bet pavasarī - pārgājienu vai ekskursiju. Mūsu bērni visur tiek vesti, uzsvēra direktore, tāpēc viņi zina, kur Rīgā atrodas Operas nams, kur teātri, kur akvaparks, muzeji un citas kultūras vai izklaides iestādes.

L.Rancāne

LAUKSAIMNIEKIEM

Seminārs bioloģiskajiem lauksaimniekiem

26. oktobrī pulksten 11.00 Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroja telpās, Raiņa bulvārī 21b, uz semināru tiek aicināti bioloģisko saimniecību īpašnieki. Par aktualitātēm stāstīs Latvijas bioloģiskās lauksaimniecības apvienības pārstāve Dace Kalniņa.

Cīnās par labvēlīgāku subsīdiju nolikumu

13. oktobrī Rīgā notika lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes (LOSP) kārtēja sēde. Par aktuālākajiem jautājumiem informē Preiļu rajona lauksaimnieku apvienības vadītāja Valija Ruisa.

— Drīzumā jābūt apstiprinātam subsīdiju nolikumam 2005. gadam. Zemkopības ministrijas nozaru un pārstrādes departamenta direktore Ziedone Bērziņa informēja, ka paredzami vairāki jauninājumi. Preiļu rajona zemniekus var interesēt lopkopības sadaļā paredzētais atbalsts ciltisdarbam un audzēšanai pien-saimniecībās. Šāds maksājums bija jau arī šogad. Tam paredzēts finansējums triju miljonu latu apmērā, kas ir par 133 000 latu mazāk nekā pērn. Tajā pašā laikā pārraudzībā esošo govju skaits ir palielinājies.

LOSP viedoklis ir tāds, ka iztrūkstošā naudas summa ir jāatrod, lai maksājums uz vienu pārraudzībā esošo govju būtu 25 lati jeb šā gada līmenī. Atšķirībā no šī gada kārtības, kad naudu zemnieku varēja saņemt jau pavasarī, nākamgad domāts, ka līdzekļus varēs saņemt tikai 2005. gada beigās. Pieteikšanās paredzama otrā

pusgada sākumā.

Iepriekš LOSP bija izteikusi viedokli, ka nākamā gada subsīdiju nolikumā apdalītas ir cūkgaļu ražojošās preču fermas. Pašlaik Zemkopības ministrija paredz, ka atbalsta programmā ciltisdarbam un audzēšanai cūkkopības nozarē pavērsies iespējas arī cūkgaļus preču fermām. Cūkas, kas būs iepirkas no šķirnes fermām, tas ir, būs zināma izcelsšanās, kā arī būs noteikts liesās gaļas iznākums kautķermenī, varēs saņemt būtisku maksājumu. Šī maksājuma summa pagaidām nav zināma.

V.Ruisa minēja, ka LOSP ir sagatavojusi Zemkopības ministrijai arī priekšlikumu programmā «Pagaidu valsts atbalsta maksājums saskaņā ar Eiropas Savienības līgumu «Atbalsts cūkkopības nozarei»». Priekšlikumā aicināts noņemt ierobežojumus sivēnmāšu skaitam. Mēs uzskatām, ka atbalstu jāmaksā, sākot no vienas sivēnmātes nevis no 10, kā tas bija līdz šim, ja tiek veikta datorizēta pārraudzība saskaņā ar MK noteikumiem un saimniecība sniedz ikmēneša informāciju VCI DAC par cūku kustību ganāmpulkā, saka V.Ruisa. LOSP viedoklis ir tāds, ka šo pagaidu maksājumu var saņemt vienīgi cūkgaļu ražojošās saimniecības.

Zemkopības ministrija aicina lauksaimniekus bez kavēšanās precizēt vienoto platībmaksājumu pieteikumus

Zemkopības ministrija aicina lauksaimniekus, kas iesnieguši pieteikumus uz Eiropas Savienības (ES) vienotajiem platības maksājumiem, pēc iespējas ātrāk novērst neprecizitātes pieteikumos, lai ātrāk varētu sākties šā maksājuma izmaksas saimniecībām.

2004. gadā Lauku atbalsta dienests saņēmis gandrīz 70 000 iesniegumus vienotā platības maksājuma saņemšanai, kuriem saskaņā ar ES likumdošanas prasībām tiek veikta pārbaude integrētās administrēšanas un kontroles sistēmā.

Fiziskās kontroles uz vietas saimniecībās vienotā platības maksājuma platībās jau ir veiktas, taču, veicot administratīvo kontroli, atklājies, ka 30 000 pieteikumos ir dažādas neprecizitātes. Apkopojot pieteikumu pārbažu rezultātus, konstatēts, ka aptuveni 19 000 pieteikumos atklāti zemes platību

pārdeklarēšanas gadījumi un vairāk nekā 300 pieteikumos konstatēti platību dubultas deklarēšanas gadījumi. Pārējos pieteikumos atklātas cita veida neprecizitātes. Par visiem atklātajiem platību pārdeklarāciju un dubulto deklarāciju gadījumiem vienoto platības maksājumu pretendentiem nosūtītas vēstules ar lūgumu precizēt pieteikumā deklarētos datus un sniegt skaidrojumus par radušos situāciju.

Lai pēc iespējas ātrāk novērstu neprecizitātes, kvalitatīvi pabeigtu administrēšanas procesu un varētu sākt vienoto platības maksājumu izmaksu, Lauku atbalsta dienests nosūtījis vēstules lauksaimniekiem ar aicinājumu novērst neprecizitātes pēc iespējas ātrāk. Līdzekļu izmaksu saskaņā ar ES noteikumiem var sākt tikai tad, kad pilnībā tiks pabeigts administratīvās kontroles process, tas ir, novērstas neprecizitātes visos vienotā platības maksājuma pieteiku-

mos. Pie tam, kaut arī patlaban aptuveni 40 000 pieteikumu kļūdas nav konstatētas, pastāv risks, ka daļai šo pieteikumu pārdeklarācijas vai dubultās deklarācijas kļūdas varētu atklāties turpmākajā administrēšanas procesā, tādējādi vēl uz laiku atliekot līdzekļu izmaksu.

Jau ziņots, ka saskaņā ar 2004. gada 15. septembrī Eiropas Komisijas Tiešo maksājumu vadības komitejā pasludināto lēmumu ir noteiktas izmaiņas vienotā platības maksājuma izmaksu termiņā. Šīs izmaiņas noteica, ka vienotā platības maksājuma izmaksas lauksaimniekiem iespējams veikt laikā no 2004. gada 16. oktobra līdz 2005. gada 30. aprīlim. Tomēr tagad pieteikumus pieļauto neprecizitāšu dēļ izmaksu sākuma termiņš atlikts aptuveni līdz novembra vidum.

Zemkopības ministrijas preses un sabiedrisko attiecību nodaļa

Iespaidi lauksaimniecības izstādē Rāmavā

No 7. līdz 10. oktobrim izstāžu kompleksā «Rāmava» notika gadskārtējā starptautiskā izstāde «Lauksaimniecības tehnika 2004. Lauku sēta 2004». Uz Rāmavu bija aizbraukusi arī Elizabete Lāce no Vanājiem. Viņa bija pirmā, kas pareizi atbildēja uz «Novadnieka» ekspreskonkursa jautājumu un saņēma divas brīvbilletes izstādes apmeklējumam ar norunu, ka pēc tam dalīsies savos iespaidos par redzēto. Lūk, ko Elizabete raksta: «Lauksaimniecība nav mana galvenā nodarbošanās. Taču dzīvoju laukos, tāpēc zināma mērā saskāre ar šīm lietām man ir.

Par Rāmavā redzēto varu teikt, — ja gribi iegādāties kaut ko no jaunās un daudzgadīgās tehnikas, tas atmaksāsies vien tad, ja īpašumā ir zeme vismaz viena pagasta platībā. Viens no lielākajiem un skaistākajiem traktoriem «CASE» (attēlā) maksāja vairāk nekā 91 tūkstoši eiro. Lai arī neesmu spe-

ciāliste, saprotu, ka tehnika ir ļoti attīstījusies, darba apstākļi tādā traktorā ir lieliski. Bet kurš mūsu zemnieks to var atļauties?

Ja gribi iegādāties stādus, tad piepildi maciņu un dodies uz izstādi. Šeit vienuviet tirgojās visi Latvijas lielākie stādu audzētāji, varēja iegādāties augļukokus, ogulājus, košumkrūmu stādus. Kon-

sultācijas bija bezmaksas.

Jebkurā stendā tika piedāvāta plaša informācija. Interesants bija ģimenes uzņēmuma «Neslisko» stends. Saimnieki nodarbojas ar tomātu stādu un sēklu audzēšanu un pārdošanu. Varēja apskatīt un iegādāties gan nogatavojušos tomātus un ķirbjus, gan to sēklas.

Un kur tad vēl lopbarības piedevas, slaukšanas aparāti, piena dzesētāji, apkures katli, siltumnīcu karkasi, mini traktorīni mazdārziņiem, automašīnu piekabes, žogi, rezerves daļas, daudz floristikas jaunumu un pat masāžas krēslis».

Ja pupiņās iemeties sēklgrauzis

Saimniecēm ne vienreiz vien ir gadījies atklāt, ka novāktajās pupiņās pēkšņi parādās mazas melnas vaboliņas, bet pupiņas ir pamatīgi sa-caurumotas. Kas tā par sēgu un kā no tās izvairīties?

Speciālisti stāsta, ka dārza pupiņas visvairāk cieš no pupiņu sēklgrauža. Jau dārzā tas ie-graužas sēklās, kur arī barojas un attīstās.

Sākumā no ārpusē kāpuru invazētās sēklas izskatās veselās. Kad vabole pieaug un atstāj sēklas, kļūst saskatāms bojājums —

mazs apaļš (līdz 2 milimetriem diametrā) caurumiņš. Sēklā var atrasties par 2–5 kāpuri. Bojātās pupiņas nav derīgas ne sēklai, ne pārtikai.

Sējai izmanto tikai veselās sēklas. Tās pēc izlobīšanas jāglabā slēgtos stikla traukos. Sēklgrauzi var iznīcināt, ja trauku ar pupiņām aptuveni uz trim dienām ieliek saldētavā. Var arī karsēt vienu stundu plus 55 grādu temperatūrā.

Raža jānovāc pēc iespējas agrāk, kamēr pāktis vēl nav pārplīsušas. Novāktās pāktis izloba,

pupiņas izžāvē 25–30 grādu temperatūrā un saber stikla burkā. Ražas atlikumus sadedzina. Kaitēkļu bojātās sēklas no veselajām var atšķirt, ja visas ieber 2% vārāmā sāls šķīdumā un samaisa. Bojātās pupiņas uzpeldēs sāls šķīduma virspusē, veselās nogrims. Bojātās sēklas un šķīdumu nolej, veselās noskalo un izžāvē.

Audzējot dārza pupiņas, jāievēro augu maiņa. Vienā un tajā pašā vietā var stādīt tikai pēc 4 līdz 5 gadiem.

(Pēc Latvijas preses materiāliem)

SPECIĀLISTS IESAKA

Dārzeņu uzglabāšana

Dārzeņi izaudzēti, raža jau novākta, sākas nākošais etaps: izaudzētās ražas kvalitatīva saglabāšana, pasargājot no slimību izplatības un kaitēkļu bojājumiem. Pirms dārzeņu ievietošanas glabātavās tos jāapžāvē, jāatlasa slimību, kaitēkļu un mehāniski bojātie.

Dārzeņu glabātavās vēlamais gaisa mitrums 90–95%, ja gaisa glabātavās būs sausāks, dārzeņi sāks vīst. Gaisa mitrumu var palielināt, ievietojot glabātavās traukus ar ūdeni, ja telpa neliela, var uzkarināt slapjas lupatas. Ja pārāk mitrs, tādās glabātavās dārzeņi neviest, bet ātrāk inficējas ar sēnīšu un baktēriju ierosinātām slimībām. Šādos apstākļos parasti strauji izplatās slapjā un bakteriālā puve un citas slimības. Šādas glabātavas ir pastiprināti jāvēdina, parasti nevar iztikt bez papildus ventilēšanas.

Otrs svarīgs faktors — uzglabāšanas temperatūra. Sakņaugi vislabāk uzglabājas 0 līdz +1°C vai +1 līdz +2°C, bet kartupeļi +2 līdz +6°C temperatūrā. Pat nelielas novirzes no optimālā režīma krasi pasliktina dārzeņu kvalitāti. Pārāk siltās glabātavās dārzeņi inten-

sīvāk elpo, notiek paātrināti vielmaiņas procesi, samazinās svars un pasliktinās garša. Vairākās vietās glabātavās jānovieto termometri, jo pēc izjūtas temperatūru noteikt nevar.

Būs labi rezultāti, ja pirms ievietošanas glabātavās burkānus, kartupeļus apkaisa ar trihoderminu. Trihodermins samazina dažādu puviņu izplatību, kraupja infekciju. Burkānu apkaisīšana ar trihoderminu var ierobežot mazgātu burkānu saknes tumšošanas, pēdējos gados šī slimība sāk vairāk izplatīties.

Ziemas guļā ievietotos dārzeņus regulāri jāapskata, vai mitruma pietiekoši, vai temperatūras režīms piemērots un vai nav sākusies slimību bojājumi. Tiklīdz parādās pirmās inficētās saknes, tās tūlīt jāizvāc un jāiznes no glabātavas, lai mazinātu infekcijas izplatību uzglabājamā telpā. Tiem dārzeņu audzētājiem, kuri audzēšanas periodā smidzināja fungicīdus slimību ierobežošanai, dārzeņu uzglabāšanas periodā var būt pārliecība par uzglabāšanas labu rezultātu.

A.Trūpa,
Valsts augu aizsardzības
dienesta Latgales reģ.
nodaļas vec. speciāliste

ASSAINIS nr. 39

Mīļie «assainieši!» Jūtams, ka vasaras izklaidību un laiskumu esat nobāzuši pieliekamajā līdz nākamā mācību gada beigām un nopietni ķērušies klāt gan mācībām, gan «Assaiņa» pielikuma veidošanai. Paldies par radošām idejām!

Kā norunāts, novembra numuram rakstīsim par skolēnu frizūrām un ģērbšanās stilu – no vienkāršā līdz ekstrēmajam. Un ko par to domā jūsu vecāki un vecvecāki?

Tiksimies jau 2. novembrī, pulksten 10.00 «Novadnieka» redakcijā!

Lidija

Jaunietis invalīds – mums līdzās

Tur ārā aiz loga kāds sauc

Sabiedrībā ir daudzas parādības, kuras mēs ignorējam, jo neizprotam. Līdzīgi kā ornitologu teiciena: «Nezinātājam viegli, viņš mierīgi klausās putnu dziesmās, bet nedomā, vai tā ir zūbīte vai lakstīgala.» Varbūt nebūs korekti, ka ar vārdu «parādība» apzīmēšu konkrētas norises sabiedrībā, tomēr tas man ļauj precīzi izteikt savu viedokli par citu cilvēku uzskatiem.

Reiz redzēju raidījumu par vīru, kurš gatavoja zārkus. Kad viņš ar savu «precī» parādījās ielās, apkārtējie, it sevišķi jaunieši, nepatīk novērsās. It kā viņi būtu izredzētie, kuriem šīs pasaules ceļi nebeigsies. Līdzīga attieksme valda arī pret invalīdiem. Neviens nav pasargāts no autoavārijām vai citiem negadījumiem, kas vienā mirklī uz atlikušo mūžu mūs var piesaistīt ritenkrēslam. Ja sarīkojumos parādās kāds invalīds, daudziem kļūst neērti, citiem automātiski iešaujas prātā nepiedodami absurds jautājums: «Ko viņš tādu izdarījis?..» Vieniģi bērni, kuri ar interesi uztver visu notiekošo, nesaskata neko briesmīgu apstākļi, ka ir arī citādi ļaudis. Taču ar laiku arī viņi mainās.

Šogad man bija iespēja pabūt Latgales reģionālajā rehabilitācijas centrā «Rāzna» un uzzināt, kādas iespējas ir Latgales bērniem un jauniešiem uzlabot veselību. Rehabilitācijas centrs «Rāzna» savulaik būvēts kā mākslinieku pils uz inženiera un mākslas mecenāta Kerbidža zemes pagājušā gadsimta sākumā. Tur uzturējušies daudzi ievērojami mākslinieki, kas atstājuši daudzus tēpat uz vietas tapušos darbus, kuri tagad lielā skaitā redzami centra atpūtas istabās. Izcilākais no tiem – lietuviešu komponists un mākslinieks Čurļonis.

Pēc Pirmā pasaules kara muiža nonākusi valsts īpašumā, bet padomju okupācijas gados to ieguva jaunā vara. Iestādei bijuši vairāki vadītāji, bet no 1951. gada – tāda lieliska, spilgta personība kā Marija Karpova, Latvijas PSR Nopelniem bagātā ārste. Patlaban rehabilitācijas centru «Rāzna» vada viņas meita Diāna Gavare-Karpova. Viņa saka: «Lai gan esmu dzimusi Rīgā, tomēr par dzimto vietu uzskatu šo, te esmu pavadījusi visu savu līdzšinējo darba mūžu. Te ir tik skaisti! Prom no kņadas, automobiļiem, drudžainās steigās.

Mēs sevi uzturam paši, pildām vairākus valsts pasūtījumus, viens no tiem ir rehabilitācija. Būdami visa Latgales reģiona rehabilitācijas centrs, jau gadiem balansējam kā uz naža asmens finansējuma ziņā. Tas ir nepiedodami no Veselības ministrijas puses. «Rāznā» ārstējam iekšējo orgānu slimības: plaušu slimības, tajā skaitā bronhiālo astmu, nervu sistēmas bojājumu sekas, daļu no kardioloģiskajām kaitēm, ortopēdiskās un balsta kustību orgānu slimības.

Jauniešu veselība ir patiesi sliktā stāvoklī. Viņi par sevi nemaz nerūpējas. Ja jauniešos jau no mazotnes būtu iepotēta doma, ka kustības – tā ir dzīvība, viss būtu savādāk. Arī skolās sporta nodarbi ir maz, bez tam jaunieši iz-

vairās apmeklēt sporta nodarības.»

□□□

Ierodoties «Rāznā», jau pirmajā dienā pamanīju kādu meiteni ratiņkrēslā. Tā bija Ligita, un viņai ir 21 gadu veca jauniete no Rēzeknes rajona Lūznavas pagasta.

Mūsu sarunas laikā Ligita sēž gultā, kurai blakus novietots ratiņkrēsls. Turpat blakus rosās pavadone Sanita, kura pavasarī beigusi 5. klasi un pa vasaru apgūst nākamā mācību gada vielu.

Ligita «Rāznā» ir jau trešo reizi. Viņai te ļoti patīk, visvairāk tas, ka ir ierīkots lifts personām ar kustību traucējumiem. (Dienmēž savas uzturēšanās laikā ievēroju, ka to izmanto arī tie, kuri par slinku soļošanai pa kāpnēm.) Sanatorijā nav nekādu problēmu ar pārvietošanos ratiņkrēslā, bet apkārtne ir kalnaina, tāpēc bez pavadona var iztikt tikai pagalmā, bet nevar doties uz mežu vai līdz ezeram.

Jūtams, ka Ligita patiesi priecājas par liftu, kas agrāk te nav bijis, un ir pateicīga istabas biedrenei par palīdzību. Vakaros kopā ar draugiem viņa nokļūst līdz ezeram, gleznainā vietā, kur var relaksēties, klausoties liegajā viņu čalošanā.

Te ir ļoti jauka daba, jaunieta atzīst. Sarunas laikā viņa vairākkārt palūkojas ārā pa logu. Tur, starp slaidajām priedēm allaž skan putnu dziesmas, bet vakaros tām piebalso sienāžu nomierinošās ziņģes. Pilsētas steiga un sportlīdzekļu rūkoņa šķiet kā tāls, nereāls sapnis.

Ligita ratiņkrēslā pārvietojas jau vairāk kā pus gadu. Šādā stāvoklī viņa nonāca pagājušajā ziemā, kad pēc neveiksmīga kritiena, slūcot ar plēvi no kalna, traumēja mugurkaulu... Taču draugi jo-projām palikuši uzticīgi viņai un ļoti daudz palīdz. Tas Ligitai sniedz zināmu atbalstu dzīvē.

Jautāta par nākotnes plāniem, meitene saka: «Pats galvenais – tikt uz kājām! Ārsti neko konkrē-

tu nesola, terminus nenosauc. Viss prasa laiku... Ceru, ka pēc gada jūtīšos tāpat kā senāk. Bet tikmēr nepieciešams daudz vingrot. Vajadzīgs laiks...»

«Es mācos neklātienē Rēzeknes augstskolā, otrajā kursā,» viņa turpina. «Studēju arī vasarā, jo ziemā biju daudz nokavējusi.» Ligita norāda uz blakus noliktajām grāmatām – Rūdolfa Blaumaņa «Brīnumzāli», «Kopotie raksti», «Latviešu literatūras vēsture».

Kad palūdzu kādu novēlējumu vienaudžiem, Ligita ilgi domāja. Tad teica īsi un vienkārši: «Lai sargā sevi, jo veselība ir galvenais. Lai ir laimīgi!»

Arī es sevī nodomāju, kaut meitene atrastu savu «brīnumzāli» un melnais ratiņkrēsls saglabātos tikai viņas smeldzīgajās atmiņās.

□□□

Vēl krietnu laiku sēžam, runājamies. It kā par niekiem, taču tie ļauj atklāt Ligitas personības sarežģītāko būtību.

Viņai nepatīk fantastikas romāni, bet vēsturiskie gan. Nekas, kas rakstīts par seniem, pirms gadsimtiem bijušiem notikumiem, jaunietai ne tuvu nešķiet tik interesants, kā mūsu dzimtenes vēsture. Skaistā Kurzemes kolonija Tobāgo, Pirmā pasaules karš, pēc kura radās neatkarīgā Latvija, divdesmitā gadsimta četrdesmitie gadi...

Ligita pārsvarā interesē tieši tas pats, kas vienaudžus. Viņa prot priecāties, just, izbaudīt dzīvi pat vēl pilnvērtīgāk nekā mēs, pārējie. Izskatās, ka Ligitu neuztrauc arī pie gultas noliktais ratiņkrēsls. Tikai, šķiet, kaut kas tur aiz loga sauc. Tur ārā, aiz slaidajām priedēm kāds aicina. Kas?..

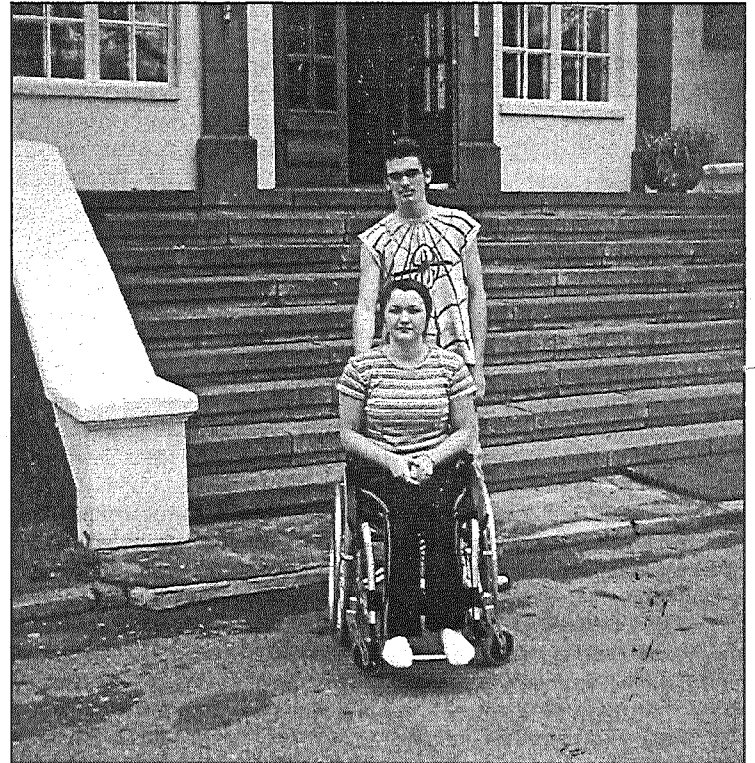
□□□

Nākamajā dienā Ligitas istabā ievācas vairāki jauni iemītnieki. Starp viņiem arī kāda gaišmataina rīdziniece. Meiteni sauc Laura, viņai ir 17. Šeit Laura ieradusies no Rīgas rajona Ķekavas pagasta. Pavasarī Laura beidza Rīgas 66. speciālo vidusskolu un nolēmusi mācīties Jūrmalas koledžā.

Kopš dzimšanas Laurai ir bērnu celebriālā trieka. Tās rezultātā ķermeņa labās puses kustību traucējumi, ar labo roku neko nevar darīt, ir grūtības, kāpjot pa kāpnēm.

Rāznā Laura uzturas viena pati. Te ir pirmo reizi, lai gan ārstējusies daudzkārt un daudzkur. «Man visvairāk Rāznā patīk skaistā daba,» Laura teic, «tas, ka var dzīvot savās istabās labos apstākļos. Un vēl tas, ka visi ir kopā – gan pieaugušie, gan bērni. Te nevienu nešķiro.»

Kā tauriņš ar norautiem spārniem

● «Assaiņa» korespondents Lauris Krolis ar šovasar iegūto draudzeni Ligitu rehabilitācijas centrā «Rāzna».

Ar ko lai salīdzina jaunieši invalīdu? Ar tauriņu, kam norauti spārni? Ar dzērvi, kura vairs nespēs lidot? Bet varbūt ar kaut ko netveramu, kas tiek citu nievāts un nicināts?

Kas vainas Latvijas iedzīvotājiem? Kādēļ viņi nespēj pieņemt citus ar atvērtību, sapratni, sliktākajā gadījumā – ar neitralitāti? Jautājums pēc jautājuma...

Mēs uztraucamies par vienu otru pētījumu, kurā teikts, ka notiek diskriminācija pret čigāniem vai musulmaņiem, nosodām neiecietīgos, bet tajā pašā laikā negribam pat mēģināt pieņemt par pilnvērtīgiem sabiedrības locekļiem invalīdus. Lai arī viņi nāktu no vislatviskākajām ģimenēm, nevienu tas tik un tā neinteresētu. Tiklīdz ierauga kādu ratiņkrēslā, teju vai mati slejas stāvus un šķiet, ka noskaņojums ir sabojāts uz visu dienu. Ja arī kādā prāta šķautnē nedroši iemirdzas doma – ar mani arī varēja notikt tāpat kā ar viņu, – tad šis skaidrības zibsnis tiek nosmacēts. Valdošais uzskats – kāda man par to daļa. Iedomāsimies, piemēram, situāciju lielveikalā vai aptiekā, kur aiz kases strādā darbinieks ratiņkrēslā. Kāda būs atbildes reakcija? Šausmas! Tas taču ir kas nedzirdēts, – veselos, normālos ļaudis apkalpo tāds!..

Laiks rit, un aizrit arī mūsu dzīve. Kļūstot vecāks, cilvēks paliek arī gudrāks, spēj paraudzīties uz pasauli no cita skatu punkta un apdomāt patieso dzīves būtību. Kļūst vieglāk pieņemt pasauli tādu, kāda tā ir. Maz pamazām iz-

mainās uzskati, tiek saprasta aizspriedumu bezjēdzība.

Es ļoti vēlos, lai drīz pienāktu tā diena, kad kļūsim saprātīgi un iecietīgi. Bet tas būs tikai tādā gadījumā, ja mainīties sāksim jau šodien. Jāsaprot, ka ratiņkrēslam piesaistītie ir tādi paši kā mēs, precīzāk, – arī mēs varam nokļūt viņu vietā.

Esmu piedzīvojis patiesi skaistas vasaras, atpūties arī prestižākās sanatorijās nekā «Rāznā». Tomēr uzskatu, ka šī bija labākā no visām. Man bija likteņa dota iespēja paraudzīties uz pasauli savādāk. Un es to pieņēmu.

Brīnišķīga bija satikšanās ar Ligitu. Viņa izmainīja manu dzīvi. Bez viņas manā sirdī būtu mazāk līdzietības un izpratnes. Meitene ratiņkrēslā kā gaismas stars izgaismoja manu dvēseli, pilnībā patriecot ēnas, kas vēl nedaudz tur, iespējams, mīta. Pateicoties šai meitenei, es bez jebkādam negatīvam emocijām spēju uztvert cilvēkus invalīdus. Tagad labāk varu novērtēt to, ka man ir ne tikai dvēseles spārni, ar kuriem traukties bezgalības apvāršņos, bet arī iespēja skriet, dejot, peldēt. Viņa, kam tas viss ir atņemts, dāvāja man prieku pašam par sevi. Tādēļ neskumstiet arī jūs par savām ikdienišķajām grūtībām. Priecājieties par to, kas jums pieder! Un uzmundriniet citus, kam paveicies mazāk. Tad arī paši kļūsit tīrāki, laipnāki, pilnīgāki. Kļūsit tādi, kādiem jābūt īstiem cilvēkiem, kas prot dzīvot un godam priecāties par dzīvi.

Lauris Krolis

ASSAINIS nr. 39

Atvērsim acis!

Cilvēks dzīvo. Dzīvo divās pasaulēs – Lielajā pasaulē un arī katrs Savā pasaulītē, kur paslēpties, kad Lielajā kaut kas noiet ne tā, kā cilvēks gribētu. Bieži vien mēs pieveram acis uz to, kas notiek mums apkārt, negribam redzēt cilvēkus, kas ir līdzās. Ir! Viņi ir, varbūt mazliet savādāki ārēji, bet ar tādu pašu Mazo pasauli sevī.

Ko darīt šiem mazliet savādākajiem? Izvēlēties vieglāko ceļu, slēpjoties no Lielās pasaules, vai lauzties «per aspera ad astra» (caur ērkšķiem uz zvaigznēm), caur sabiedrības «varavīksni», pierādot sevi kā spēcīgu cilvēku? Tas atkarīgs no katra indivīda paša. Arī mūsu attieksme pret cilvēkiem ar redzes un kustību traucējumiem ir atkarīga tikai no katra paša morālajām vērtībām.

Uzskatu, ka sabiedrībai vēl ir tāls ceļš priekšā, kamēr tā iemācīsies pieņemt «savādākos». Bet varbūt ir vērts padomāt par savu attieksmi, jo neviens nezina, kas ar pašu var notikt jau aiz nākamā stūra, nezina, kā liktenis var paspēlēties un pārbaudīt mūsu gara stiprumu.

Preiļu Valsts ģimnāzijas psiholoģes Lienes Fedotovas komentārs bija pozitīvs:

— Manuprāt, ģimnāzijā ir labvēlīga vide, lai šeit mācītos arī jaunieši invalīdi. Par to liecina piemērs, kad kāds puisis ļoti veiksmīgi absolvēja ģimnāziju, neskatoties uz to, ka viņam bija kustību traucējumi.

Sabiedrība pierod ļoti lēni, bet par to, ka šādi cilvēki ar problēmām ir un būs, noteikti jārunā. Ja šāds cilvēks ienāk jaunā klases kolektīvā, audzinātāji ir jāpārrunā ar jauniņo, vai viņš grib sagaidīt, lai klasē pret viņu izturamies īpaši, veltām papildu uzmanību, palīdzam. Bet varbūt viņš grib palikt pats sevi? Jaunietis invalīds tikai ārēji ir savādāks, bet iekšēji tāds pats, kā mēs visi... Viņš pats lems, runāt vai klusēt. Iemācīt otram, kā pieņemt šo cilvēku, diez vai ir iespējams. Viss atkarīgs no mums pašiem un mūsu pasaules uzskata.

□□□

Dzīve ir ļoti sarežģīta spēle. Kāds būs mūsu likteņa nākamais gājienš, uzzināt nav iespējams. Varbūt mēs pārāk reti iedomājamies sevi tā otra cilvēka vietā? Kādu attieksmi gribētu gaidīt? Varbūt ir vērts aizdomāties uz mirkli? Nepalikt savā mazajā pasaulītē, ja var palīdzēt kādai citai pasaulei griezties ātrāk... Atvērt sev acis.

Kitija Balcare

Vai būs vēl viena iespēja?

Cik gan bieži nākas dzirdēt cilvēku gaušanos par dažādām problēmām, ar ko nākas saskarties ikdienā, taču tikai retais aizdomājas, ka viņam tomēr ir vienreizēji paveicies, jo līdzās ir cilvēki, kam jāpārvar vēl lielākas grūtības, bet pašu ķibeles ir tīrais sīkums salīdzinājumā ar tiem, kurus liktenis patiešām nav želojis.

Jau sen esam pieraduši pie šausminošu avāriju un citu negadījumu seku vērošanas televizoru ekrānos un laikrakstu lappusēs, kā arī cilvēku atstāstos. Zinām, ka pasaulē ir daudz neārstējami slimu cilvēku. Taču sabiedrības attieksme ir sāpīgi vienaldzīga līdz... tas sāk skart pašus vai arī kādu no tuviniekiem, piemēram, vēzis, leikēmija vai kāda cita slimība kļūst par realizāti, nevis ainu no filmas sižeta. Tad tu pēkšņi atpazīsi un saproti, ka vēl neko īsti nozīmīgu un varenu neesi paveicis, ka palicis tik daudz nerealizētu ideju un nepiepildītu sapņu, tik daudz neizdarīta un nepateikta. Rodas jautājums – vai tev tiks dota vēl viena iespēja?

Esmu pārliecinājies, ka ir cilvēki, kuri neapstājas likteņa likto šķēršļu priekšā, cenšas dzīvot un sadzīvot tālāk ar sevi, slimību, dedzīgāk sāk izbaudīt skaisto, kas ir pasaulē, veidojot mazliet citādu (varbūt patiesāku) vērtību skalu. Atšķirībā no daļa laba, viņi nesūdzas, jo saprot, ka labāk no tā nepalik. Viens no tādiem cilvēkiem ir Lelde. Kad meitene sāka mācīties devītajā klasē, viņai tika konstatēts smadzeņu audzējs. Viss

tālākais risinājies lielā steigā, nebijis laika apzināties situācijas nopietnību un to, ka varētu sekot sarežģījumi. Leldei tika veiktas divas operācijas.

Slimības sekas joprojām ir jūtamas. Lelde atzīst, ka ikdienā vislielākās problēmas esot ar pārvietošanos, jo ir kustību koordinācijas traucējumi, pasliktinājies redze. Taču uztveres spējas ir saglabājušās, saskarsme ar līdzcilvēkiem nav mainījusies. Arī domu un jūtu pasaule palikusi tā pati.

Lelde ir optimiste. Viņa kopā ar vienaudžiem turpina mācīties Preiļu Valsts ģimnāzijā, nu jau otrajā kursā. Meitene atzīst, tik daudz nevarētu izdarīt, ja apkārt nebūtu izpalīdzīgu un saprotošu cilvēku. Ļoti palīdzot klasesbiedri un skolotāji. Saskarsme ar apkārtējiem gan esot apgrūtināta, jo nevarot piedalīties tik daudz pasākumos, kā citi. Pirmajā kursā traucējuši skolas biedru neizpratnes pilnie skatieni, bet nu jau esot pierasts. Par laimi, neviens neko sliktu meitenei neesot teicis, un Lelde cer, ka tā būs arī turpmāk. Reizēm jūtot apkārtējo nedrošību un tādas kā bailes kontaktos ar viņu, piesardzību vārdu izvēlē.

Leldei, tāpat kā citiem jauniešiem, ir gan draugi, gan izklaides. Viņa labprāt lasa grāmatas, klausās mūziku, skatās televizoru. Saka, esot kļuvusi daudz azartiskāka, bieži piedaloties dažādos konkursos un loterijās. Vēl Leldei ļoti patīkot doties pārgājienos un izbraukumos, vairāk gan tas sanākot vasarā. Bieži iznākot aizbraukt pie jūras. Meiteni interesē viss, kas saistīts ar ģeogrāfiju. Kvēls

sapnis – kādreiz kāpt kalnos.

Visu slimības laiku Lelde ir ārstu uzraudzībā, ik dienu lieto zāles, katru gadu brauc uz rehabilitācijas centriem, kur viņai tiek atjaunotas un nostiprinātas iepriekšējās spējas. Kāju un roku veidības atgūšanai notiek fizioterapijas un ergoterapijas nodarbības, dažādas vannas un masāžas.

Uzturoties rehabilitācijas centros, Lelde ir ieguvusi daudz jaunu draugu. Ar dažiem viņa sarakstās. Lelde izvelk no somas vēstuli, kas atsūtīta no Somijas. To meitenei rakstījusi kāda fizioterapeite prakticante, ar kuru Lelde iepazinusies sanatorijā Vaivaros.

Lelde atzīst, ka pēc slimības sākšanās krasi esot mainījusies viņas uzskati, vērtību sistēma, bet pati esot kļuvusi nopietnāka gan uzvedībā, gan domāšanā. Slimība spēcīgi ietekmējusi iepriekš ierasto dzīvi, galvenokārt kustību traucējumu dēļ. Arī uz skolu Leldi vienmēr kāds pavada, bet pēc stundām sagaida.

Ārstu prognozes esot visai cerīgas. Mediķi uzskata, ka koordinācijas spējas iespējams atjaunot, tikai tas prasīsot laiku.

Lelde vēlas, lai cilvēki vairāk saudzētu un rūpētos par sevi, lai nedarītu citiem sliktu, jo tad arī pret pašu visi attiektos labi. Galvenais – vairāk smaidiet un ceļojiet, viņa saka.

□□□

Ceru, ka stāsts par Leldi kādam tiks aizdomāties. Mēs neesam pasargāti no slimībām un nelaiēm, tāpēc jāprot novērtēt to labo, ko sniedz dzīve.

Ginta Rubene

Cīņa pašam ar sevi vai pilnīgs cerību krahs?

Daudz ir rakstīts par traumām, bada postu, par slimībām, kas ķermenī rodas, ja tas karā un pēckara laikā vai arī trūcīgu apstākļu dēļ netiek pareizi barots, bet daudz vairāk slimību, daudz lielākas nelaimes, daudz negantāki sarežģījumi, daudz vairāk neveiksmju ceļas, ja cilvēka dvēsele izbadējusies nesapņem to, bez kā cilvēks nevar dzīvot cilvēcisku dzīvi...

Mūsdienu sabiedrībā viena no aktuālākajām un sāpīgākajām problēmām ir jauniešu invalīdu diskriminēšana sabiedriskajās dzīves jomās, neskatoties uz to, ka

viņi tāpat kā visi citi ir vienlīdzīgi tās dalībnieki, kuriem ir tiesības uz respektu pret viņu cilvēcisko dzīvi. Invalīds ir persona, kurai sakarā ar slimību, traumā vai iedzimtu defektu izraisītiem orgānu sistēmu funkciju traucējumiem ir nepieciešama papildu medicīniskā un sociālā palīdzība. Bet nekur taču nav minēts, ka invalīds nav cilvēks, kurš sava stāvokļa dēļ nedrīkst piedalīties sabiedriskajā dzīvē, būt cienīts un pasargāts no ļaunu nosodošas attieksmes, izsmejājamiem skatieniem un piezīmēm.

Laikam jau mūsu vidū nav izprotams tāds jēdziens kā līdzcie-

tība – spēja izprast, palīdzēt un sniegt atbalstu. Nevajag lielu piepūli, lai redzētu, izjustu vēlmi palīdzēt un izprastu invalīdu ciešanas. Atliek tikai ielūkoties nogerušajās, nomāktajās acu zīlītēs, jo acis vienmēr ir cilvēka iekšpasaulē izteicējas, kā dvēseles izkārtne tiem, kas prot skatīties. Nevajag būt nedz burvju māksliniekam, nedz pārlieku bagātam, lai šim cilvēkam dāvātu kaut mazmazītiņu daļiņu arī no savām cerībām, prieka un optimisma. Mūsu – veselo – taču ir tik daudz! Ja katrs spētu pasniegt roku, paveiktu ko labu un nesavtīgu, pasaulē dzim-

tu un realizētos sapnis par labāku, skaistāku nākotni.

Brīdī, kad sastopos ar jauniem invalīdu, izjūtu tādu kā saņurcītu prieku par saviem karjeras plāniem, sapņiem, pilnvērtīgu dzīvi un iespēju dzīvot bez jebkādiem ierobežojumiem, jo ļoti labi apzinos, ka manam vienaudzim tajā pašā brīdī jāsamierinās ar sarežģītiem dzīves apstākļiem, jācenšas rast prieku un jēgu visnecīgākajās lietās, jācinās par savu vietu zem saules.

Ikvienu dzīve ir pasaka, kas rakstīta ar Dieva roku, un tajā mums visiem tiek piedēvēta svarīga lo-

ma... Mēs nezīnām to, kādi notikumi norisināsies, kādas būs beigas, cik labi aktieri mēs būsim. Atliek vienīgi saudzēt un mīlēt vienam otru, lai nelauztu stereotipu par to, kādai jābūt istai pasakai – ar labām beigām, patiesiem tēliem.

Jaunieši invalīdi nav pelnījuši mūsu aukstās sirdis, bet gan apbrīnu, jo ne jau visi spēj pārvarot smagu dzīves pārbaudījumu, turpināt lūkoties pasaulē gaišu skatienu. Vajadzīga griba un apkārtējo atbalsts, lai varētu uzvarēt cīņā pašam ar sevi.

Kristīne Karpīneca

VIEDOKĻI

Mūsu attieksme pret jauniešiem invalīdiem

► Mana attieksme pret invalīdiem ir pozitīva, jo es domāju, lai kāds būtu šis invalīds, viņš tāpat ir cilvēks. Man nebūtu pretenziju, ja šāds cilvēks mācītos arī mūsu skolā. Es to pieņemtu, ja varētu, — arī palīdzētu. Bet noteikti sabiedrībā ir arī tādi, kas šo jauniņus nepieņemtu, un tas ir ļoti slikti. Mēs taču nezīnām, kas var notikt ar mums...

Manuprāt, mums vajadzētu nodrošināt invalīdiem dzīvi, kas ir līdzvērtīga pārējo cilvēku dzīvēm.

► Šie jaunieši varbūt arī izskatās savādāki, jo kādā dzīves «likumā» viņiem gadījusies nelaime.

Bet, ja dvēselē tie ir labi cilvēki, tad tādi ir jāciena, jābūt draudzīgiem, varbūt pat jāvēlta īpaša uzmanība un jāizpalīdz. Mēs visi iekšējā pasaulē esam daudz maz vienādi, un tas ir pats galvenais. Šādi cilvēki ir jāuztver parasti, nevis izrādot lielāku interesi par viņu atšķirībām. Invalīdam jābūt mūsu sabiedrībā mīlētām un gaidītām.

► Manuprāt, šādi cilvēki var traucēt mūs un mūsu garīgo pasauli. Uzskatu, ka šādiem jauniešiem būtu jāmacās īpašās skolās, jo pretējā gadījumā apkārtējo negatīvā attieksme var radīt tiem vēl

lielāku psihisko traumā.

► Šie jaunieši nav vainīgi pie tā, ka ir dzimuši ar veselības problēmām vai arī tādi kļuvuši dzīves gaitā, tāpēc neuzdrošinot pret tiem izturēties nosodoši un ļauni.

► Es šo cilvēku viennozīmīgi pieņemtu kā savu draugu – tādu, kāds viņš ir, jo neesmu pārliecināts, ka arī pašam NEKAD nevar notikt kāda nelaime.

► Kad es redzu invalīdu, man rodas vēlme viņam palīdzēt. Man šādu cilvēku ir ļoti žēl un pat sāp sirsniņa, lūkojoties uz viņa skumīgo skatienu...

► Es nepieļautu, ka kāds šo

cilvēku apsmietu! Viņi ir tādi paši, kā mēs, pat varbūt daudz labāki, jo viņi saprot, cik sāpīgi ir tad, kad tevi atstumj...

► Ja godīgi, es šos cilvēkus ļoti žēlotu un aizsargātu... Tomēr negribētu, lai skolā mācītos kāds no invalīdiem. Kaut gan daudzi apgalvo, ka izjūt pret invalīdiem cieņu, esmu pārliecināta, ka viņi tiktu apsmietti un atstumti.

► Mana attieksme pret daļu no invalīdiem ir nosodoša, jo dažkārt viņi par tādiem kļūst savas bezatbildības un neuzmanības dēļ.

► Manuprāt, valsts nevelta pietiekošu uzmanību tam, lai jeb-

kurā vietā invalīdi varētu brīvi pārvietoties un justies labāk. Arī sabiedrība necenšas palīdzēt.

□□□

Skolēnu domās pārsvarā atklājas sapratne, cieņa un vēlme palīdzēt un atbalstīt invalīdus. Kaut gan daudziem šķiet, ka šiem jauniešiem mūsu skolas vide nav gluži piemērota, jācer, ka citur, sastopoties ar cilvēkiem, kuriem ir veselības problēmas, spēsim dāvāt viņiem kaut nedaudz savu pozitīvo domu, enerģiju, kaut daļiņu no tā prieka, kura dažkārt viņiem tik ļoti pietrūkst.

Kristīne Karpīneca

Gaidīsim pasākumiem bagātu nākamo gadu

5. oktobrī notikušajā rajona pašvaldību kultūras darbinieku seminārā tika apstiprināts lielāko kultūras pasākumu plāns 2005. gadam. Tajā paredzētie konkursi, skates, festivāli, semināri un saieti ar konkrētiem sarīkojumu datumiem un norises vietām ļaus pagastu padomju un novadu domju deputātiem saplānot nākamo gada budžeta līdzekļus arī kultūras dzīves vajadzībām, saka Preiļu rajona padomes kultūras darba organizatore Elvīra Brovacka.

Rosina folkloristus

Arī nākamgad rosīgi darboties iecerējuši rajona folkloristi, kurus vada ilggadējā folkloras kopas «Ceiruleīts» vadītāja Anna Kārkle. Praktiski katru mēnesi tiks rīkoti izglītojoši semināri folkloras pedagogiem. Janvārī ielānāts tautas dziesmu dziedāšanas Latgales reģiona konkurss «Lakstīgala», kā arī Latgales reģiona bērnu un jauniešu tradicionālās muzicēšanas seminārnotmetne, bet februārī uz Dienvidlatgales novada tradicionālās dziedāšanas konkursu pulcēsies «Dziedu dziesmu, kāda bija» dalībnieki.

Aprīlis nāks ar Dienvidlatgales novada bērnu un jauniešu folkloras svētkiem un deju sacīkstēm «Vedam danci!». Būs arī akcija «Piedzīvosim Jāņus!», kas pirmo reizi noritēja pagājušajā vasarā, kā arī Latgales bērnu folkloras skola. Bet pēc skolas bērnu vasaras brīvdienām, oktobrī, Anna Kārkle aicinās uz stāstnieku konkursu «Tēci, teci, valodīņa!».

Vārkavas novada aktivitātes

Ar daudziem interesantiem priekšlikumiem nākuši klajā Vārkavas novada kultūras darbinieki. Nākamā gada pasākumu kalendāram viņi piedāvā sniegavīru un masku festivālu, kas iecerēts februāra sākumā (jācer, ka ziema neliks vilties un sniega būs pietiekami).

Martā Vārkavas novada kultūras centrs aicinās uz katoļu priesteru, Ziemeļlatgales partizānu cīņu dalībnieku Ludviga Štagara 100 gadu atceres pasākumu. Būs arī par labu tradīciju kļuvis Jura dienas tirgus Vanagos, kā arī folkloras un tautas mākslas svētki augustā. Šogad tie tika rīkoti pirmo reizi un izpelnījās pozitīvas dalībnieku un skatītāju atsauksmes.

Septembrī novada ļaudis aicinās uz rudens ziedu svētkiem, bet novembrī Vanagos tiks rīkots piemiņas pasākums «Dzejniecei Martai Skujai – 90».

Turpinās tradīcijas

Netiks aizmirsti arī tradicionālie un sabiedrībā iecienītie kultūras pasākumi, kas aizvien pulcina daudz cilvēku. Būs vokālo ansambļu saiets, skatuves runas konkurss «Zvirbulis 2005», «Sadancis», kurā laikā savu prasmī rādīs rajona vidējās paaudzes deju kolektīvi, kā arī jauniešu deju kolektīvi, skolu tautas deju kolektīvu skate, skolu teātru festivāls un citi.

Īpaši bagāts ar tradicionāliem sarīkojumiem būs maijs, kad Rožupes estrādē notiks Līvānu novada deju svētki, uz Aglonu aicinās jauno vokālistu konkurss «Dziedu Dievmātei», bet Preiļos tiks rīkoti grāmatu svētki.

Brauks uzstāties un mācīsies

Rajona kultūras darbinieki nākamgad turpinās izglītoties un piedalīties dažādos semināros un sarīkojumos, kas notiks citos Latvijas reģionos. Šādu pasākumu sarakstā iekļauti Tautas mākslas centra janvārī rīkotais jaunrades deju konkurss un tautas mūzikas ansambļu konkurss, kā arī VI starptautiskā tautas deju festivāla «Sudmalīņas» Latvijas deju grupu skate. Februārī Rīgā notiks konference «Laikmetīgs kultūras nams – nozīmīgs elements Latvijas kultūrvidē». Rajona folkloras kolektīvi iecienījuši arī tradicionālo februārī notiekošo masku tradīciju festivālu Daugavpilī. Uz Latvijas amatieru teātru iestudējumu parādi «Gada izrādē 2004» nākamgad varēs braukt divi rajona kolektīvi – Līvānu amatieru teātris un Preiļu novada kultūras centra teātra studija «Ķimene». Vai cerētais izdosies, atkarīgs no pašiem kolektīviem.

Marta nogalē iecerēts rajona kultūras darbinieku pieredzes brauciens uz Lietuvu. Līvānu senioru koris jūnijā pošas uz senioru koru svētkiem Alūksnē, bet skolotāju koris brauks uz Daugavpili, lai piedalītos Latgales dziesmu svētkos. Starptautiskais folkloras festivāls «Baltica 2005» nākamgad noritēs Lietuvā, bet IX Latvijas koru saiets gaida dziedātājus Madonas rajona Ērgļu pagasta «Meņģeļos».

L.Kirillova

IZGLĪTĪBA

«VISI» – vecāki izglītībai, sadarbībai, izaugsmei

Šogad Latvijā nodibināta un aktīvi uzsākusi darboties vecāku organizācija «VISI», kuras nosaukumu atšifrējams no vārdiem, kas raksturo tās galveno darbības virzienu, – **vecāki izglītībai, sadarbībai, izaugsmei.**

Sarosījušies arī Preiļu rajona skolēnu vecāki. Uz rajona izglītības pārvaldes organizēto skolu padomju priekšsēdētāju sanākumi aizzudināja nedēļā ieradās gandrīz visu rajona skolu pārstāvji – vecāki.

Sanāksmes sākumā rajona izglītības valsts inspektors Jānis Lozda klātesošos iepazīstināja ar juridiskajiem normatīviem, kas reglamentē skolas padomju darbošanos, tās mērķus, uzdevumus.

Vecāki aktīvi piedalījās sanāksmes darba grupās un diskusijās, analizējot pozitīvo pieredzi, kā arī minot problēmas, kas rodas sadarbībā ar skolu un pašvaldību, izteica priekšlikumus par to, kas būtu darāms vietējā un arī valsts līmenī.

Skolu padomju priekšsēdētāji pārrunāja par iespējām rosināt Izglītības un Zinātnes ministriju pieņemt saprātīgus lēmumus attiecībā uz sarežģītajiem mācību plāniem, gan centralizēto pārbaudes darbu un eksāmenu organizēšanu, gan par sekmju vērtēšanu un citiem jautājumiem, kas skar katru skolēnu, kā arī viņa ģimeni.

Strādājot darba grupās, uz zaļas krāsa lapiņām vecāki uzrakstīja atzinumus par po-

zitivām lietām, ko skolas padomēm izdevies atrisināt vai izmainīt. Savukārt problēmas tika akcentētas, izmantojot sarkanās krāsas papīru. Kas vecākus uztrauc visvairāk? Skolu padomju priekšsēdētāji izteicās par nesakārtotību medicīnas jomā. Likvidējot lauku feldšeru punktus, ir izjaukta gadu gadiem pastāvošā kārtība bērnu veselības pārbaužu un vakcinācijas jomā. Skolēni līdz ar to nesāņem pienācīgu medicīnisko aprūpi. Sanāksmes dalībnieki pauda uztraukumu arī par plašajām iespējām piekļūt atkarības vielām – narkotikām, alkoholam, par azartspēļu pieejamību, par pārliecīgo orientāciju uz datorspēlēm. Vecāki pauda protestu par lielo skolēnu skaitu klasēs, kam sekas ir nepieciešamība veidot korekcijas klases. Klātesošie atzina, ka pašiem vien jāķeras klāt pie jautājuma par pārlietu smagajām skolās somām, kas negatīvi ietekmē bērnu stāju un veselību. Tika apspriesti arī jautājumi par ēdināšanu skolās un citi.

«Novadnieka» žurnāliste dažu skolu pārstāvju lūdzta pastāstīt par savu darbu.

Pelēču pamatskolas vecāku padomes priekšsēdētāja MARIJA VALAINE:

— Padomei izveidojusies laba sadarbība ar skolu. Iesaistāties dažādu pasākumu organizēšanā, skolai palīdzam atrast sponsorus, ja ir nepieciešams to atbalsts. Rūpējamies par to, lai skolēnu vecāki regulāri piedalītos sapulcēs. Mums izdevies panākt, ka viņi kļuvuši aktīvāki. Agrāk sapulcēs bija tā, ka vecā-

ki noklausās, ko stāsta direktore vai skolotāji, bet pēc tam visi klusē, jo neviens neuzdrošinās uzsākt diskusiju. Tie vecāki, kas darbojas skolas padomē, bija pirmie, kas sāka izteikt savus viedokļus, lūdzta atbalstu no pārējiem. Stāstījām par savām problēmām audzināšanas darbā. Mazpamazām arī pārējie vecāki kļuva aktīvāki. Uz sapulcēm tagad nāk ne tikai mammās, bet arī skolēnu tēvi, vai arī abi kopā. Vecāki kopā ar pedagogiem panākuši, ka skolā darbojas stingri iekšējās kārtības noteikumi. Skolas padome kopā ar bērniem un vecākiem daudz strādā sekmju līmeņa celšanā. Padomē darbojos jau trešo gadu, bet šogad pirmo reizi esmu kļuvusi par tās priekšsēdētāju. Skolas padomē ievēlēti deviņi locekļi, pieci no viņiem ir vecāki.

Preiļu Valsts ģimnāzijas vecāku padomes priekšsēdētājs STANISLAVS GAVARS:

— Pirms došanās uz šo tikšanos rajona mērogā organizējam skolas padomes apspriedi, kurā pārrunājam mums aktuālākos jautājumus, kam būtu pievēršama plašāka uzmanība un ko varētu virzīt apspriešanai visas Latvijas līmenī. Viens no šādiem jautājumiem ir saistīts ar jauno kārtību centralizēto eksāmenu rīkošanā un sertifikātu izsniegšanā, kas notiek jau pēc izlaiduma dienas. Vecāku domas dalās. Liela daļa no viņiem ar šādu kārtību nav apmierināta.

Skolas vecāku padomes rezdeslokā ir arī saimnieciskas dabas jautājumi. Ģimnāzijai

piešķirts finansējums kopmītņu korpusa celtniecības pabeigšanai. Aktīvi sāksies celtniecības darbi. Skolas padome sekos tam, kā tiek izmantoti būvniecībai paredzētie līdzekļi.

Piedaloties visas valsts vecāku kopīgajā darbā, mums būs iespējas ietekmēt kopīgu lēmumu pieņemšanu.

Skolas padomē darbojas katra kursa audzēkņu vecāku pārstāvis, kā arī skolēni un pedagogi.

Rušonas pamatskolas vecāku padomes locekle INĀRA ČINGULE:

— Vecāku padomei skolas darbā ir liela nozīme. Bet piedaloties šajā sanāksmē, es sapratu, ka mums vēl ir daudz neizmantoju spēju, un mēs varētu darboties aktīvāk.

□□□

Rajona skolu padomju priekšsēdētāju sanākumi vadīja rajona izglītības pārvaldes priekšsēdētājs Andrejs Zagorskis, kas ir organizācijas «VISI» Latgales novada koordinators. Kā informēja Andrejs Zagorskis, 29. oktobrī Preiļos paredzēta Latgales skolu padomju priekšsēdētāju konference. Preiļu rajonu tajā pārstāvēs Marija Valaine (Pelēču pamatskolas vecāku padome), Silvija Pastare (Salas pamatskola), Ineta Patmalniece (Preiļu 1. pamatskola), Elita Znotiņa (Sutru pamatskola), Astrīda Vāltēre, Māra Kārklīņa (Līvānu 1. vidusskola), Staņislavs Gavars (Preiļu Valsts ģimnāzija), Juris Lubāns (Aglonas vidusskola).

L.Rancāne

Čigānu bērnu gaida skolā

Preiļu novads un Vārkavas pagasts iesaistījušies Sabiedrības integrācijas fonda grantu programmas «Sabiedrības integrācijas veicināšana Latvijā» projektā «Čigānu bērns skolā: esi gaidīts!». Rajona izglītības pārvaldē uz pirmo darba sanākumi, kas saistīti ar šī projekta īstenošanu, bija ieradusies Izglītības iniciatīvu centra direktore Ženija Bērziņa, kā arī pārstāvji no Jēkabpils rajona, kurā šis projekts jau uzsācis darbu. Projekta galvenā ideja balstīta uz situācijas analīzi čigānu bērnu izglītībā, kas liecina par nelabvēlīgām tendencēm šajā jomā. Nodrošinot čigānu bērniem kvalitatīvu izglītību pēc iespējas agrākā vecumā, tiks veicināta sekmīgāka čigānu integrācija Latvijas sabiedrībā.

Kā informēja rajona izglītības pārvaldes bērnu tiesību aizsardzības speciāliste Anita

Džeriņa, kas ir projekta koordinatore rajonā, paredzēts pārvarēt vispārīglojošo mācību iestāžu norobežošanas attiecībā pret čigānu bērniem, sagatavot pedagogus darbam klasēs, veicināt sabiedrisku diskusiju par čigānu bērnu tiesībām uz vienlīdzīgu un kvalitatīvu izglītību.

Balstoties uz Jēkabpils, Jelgavas un Valmieras pieredzi, kur šis darbs jau risinās, galvenās aktivitātes projekta mērķu sasniegšanai būs pieaugušo izglītošana, vides iekārtošana 5–7 gadīgo bērnu apmācībai, pētījums par čigānu integrēšanu Latvijas sabiedrībā, grāmatu publicēšana čigānu un latviešu valodās, vecāku centra izveidošana.

Preiļu novadā par projektā paredzētajiem līdzekļiem tiks ierīkota speciāla telpa Preiļu pirmsskolas izglītības iestādē «Pasaciņa», kurā būs iespēja nodarboties pirmsskolas

● Projekta «Čigānu bērns skolā: esi gaidīts!» darba grupa Preiļos. Foto: M.Rukosujevs

vecuma čigānu bērniem kopā ar citu tautību pārstāvjiem. Vārkavas pagastā čigānbērni varēs iesaistīties pirmsskolas sagatavošanas grupas darbā. Līdzfinansējumu projekta īstenošanā piešķirusi arī Preiļu novada dome un Vārkavas pagasta padome.

Anita Džeriņa stāstīja, ka

pašreiz, projekta sākumā, ir ļoti svarīgi nodibināt kontaktus ar bērnu vecākiem, atrast kādu, kas koordinētu savas tautības pārstāvjus, palīdzētu izveidot statistiku par projektā iesaistītiem bērniem, izzinātu viņu ģimeņu vēlnes un vajadzības.

L.Rancāne

KAIMIŅU RAJONOS

Arhangeļskas zinātņu doktors dāvina grāmatas

Viļakas skolotāju Albīnu Veinu Skolotāju dienā apsveica 1964. gada Viļakas vidusskolas absolvents, zelta medaļnieks Valērijs Komarovs, kurš šobrīd ir Arhangeļskas Valsts tehniskās universitātes katedras vadītājs, profesors, tehnisko zinātņu doktors, Krievijas Federācijas nopelniem bagātais zinātņu darbinieks, kurš uzrakstījis trīs grāmatas par koksnes, celulozes un makulatūras pārstrādi. Viņš šīs grāmatas uzdāvināja savai skolotājai, bet viņa tālāk – Viļakas Valsts ģimnāzijas muzejam.

«Vaduguns»

BALVU RAJONĀ

Mājas iedzīvotāji nopērk asfaltu

Balvos noasfaltēti pirmie četri daudzdzīvokļu namu pagalmi – Bērzpils ielā 50, 46 un Partizānu ielā 39a, 41a. «Ledus ir sakustējies. Nākamgad pilsētas pagalmu ceļu labiekārtošana turpināsies,» sola Balvu domes priekšsēdētājs Jānis Trupovnieks.

Šogad ar domes līdzfinansējumu noticis mājas Vidzemes ielā 10 remonts, sakārtota ēkas fasāde un nomainītas ūdens notekas. Vairāk vai mazāk ēkas pilsētā remontē, ierīko bērnu laukumus, bet pagalmu ceļi saimniecisku ateksmi nav redzējuši gadiem ilgi.

Ir bijuši mēģinājumi ceļus tikai pielabot un lāpīt. Pirmie četri pagalmu ceļi noasfaltēti, sadarbojoties domei, pašvaldības aģentūrai «San – Tex» un māju iedzīvotājiem. Tieši šāds modelis, kā uzskata domes priekšsēdētājs Jānis Trupovnieks un «San – Tex» direktors Uldis Sprudzāns, ir veiksmīgākais šīs problēmas risinājums. Jānis Trupovnieks stāsta: «Dome saprot, ka iedzīvotāji ar saviem spēkiem vien nevar sakārtot dzīvojamo fondu. Kad pie «Sociālā servisa» labiekārtoja apkārtni un asfaltēja, apkārtējo māju iedzīvotāji izteica vēlmi sakārtot arī savu pagalmu ceļus. Dome apņēms segt 50 procentus no izdevumiem, savukārt «San – Tex» samaksāja pārējo summu, kas iedzīvotājiem jāatmaksā 18 mēnešu laikā.» Uldis Sprudzāns informē,

ka maksa mēnesī par noasfaltētajiem ceļiem būs aptuveni 1 – 4 latu robežās atkarībā no dzīvokļu skaita. Mājas Bērzpils ielā 46 piecdesmit piecu dzīvokļu iedzīvotājiem asfalta uzklāšana mēnesī izmaksās 1,86, Partizānu 39a – 3, 85, Bērzpils 50 – 1,11 latus. Šie maksājumi būs atsevišķi izdalīti «San – Tex» rēķinos līdz maksai par iri, patērēto ūdeni, kanalizāciju un citiem komunālajiem maksājumiem.

Mājas Partizānu ielā 41a iedzīvotāji, kur mājas pārvaldnieks ir Jānis Džigurs, izvēlējās citu norēķinu veidu. «Savāksim no katra dzīvokļa 66,33 latu, un lieta darīta.»

Balvu domes vadība nākamgad pagalmu asfaltēšanu turpinās. Jau oktobrī izveidos komisiju, kas apsekos pagalmus un lems, kurā no tiem remonts ir visnepieciešamākais. «Protams, skatīsimies, kur tagad rok vai notiek citi remontdarbi, lai pagalmu sakārtošanu var loģiski turpināt,» Jānis Trupovnieks teica. Līdzīgā veidā plānots atjaunot arī pārējos māju iebraucamos ceļus, bet, protams, ne visus uzreiz. Būtisks nosacījums pagalmu asfaltēšanai ir pašu māju iedzīvotāju vēlme un gatavība maksāt līdzdalības maksu. Piemēram, Bērzpils ielā 44. mājas iedzīvotājiem asfalts izpalika, jo nebija mājas deleģēta pārstāvja, kurš organizē šo lietu, kā arī apstiprina gatavību maksāt. «Pie šīs mājas akas uz ceļa jau ir pačeltas, varēja asfaltēt, bet nekā. Šogad pagalmu ceļus vairs neasfaltēsim,»

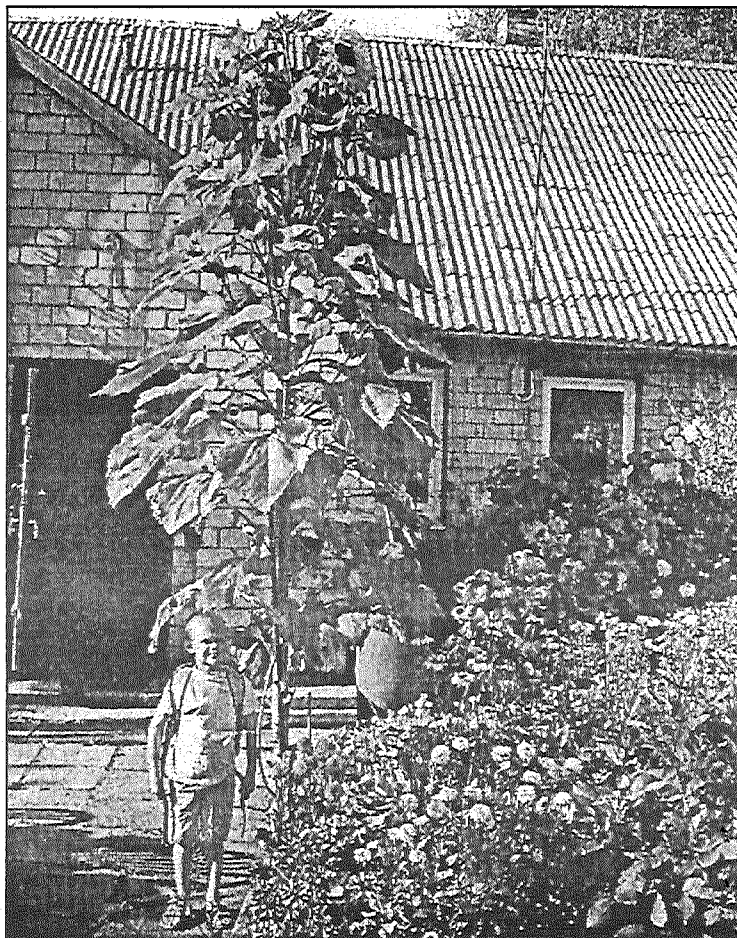
atzina priekšsēdētājs.

Bet mājas Turgus ielā 5 iedzīvotājs Arkādijs Arhipovs sakārtojis pagalmu ar saviem spēkiem un kaimiņa palīdzību. «Ko tur gaidīt? Cik ilgi dzīvosim cūku bedrē?» viņš jautā. Lielāko daļu darbu, būdams ceļinieks, Arkādijs darīja pats. Savukārt trotuāra uzklāšanai mājas iedzīvotāji savāca pa 10 latiem, dome atbalstīja ar 200 latiem. Pagalmā vēl daudz darāmā. «Kaut kas jādara ar neglītajiem šķūnīšiem un pie pagalma iebraucamā ceļa jāuzstāda ķieģelis (ceļazīme «iebraukt aizliegts»). Citādi auto veikala klienti mūsu pagalmu atkal izdangās,» viņš domā.

Saulespuķe trīs pirmklasnieku augumā

Kupraviešu Bricu mājās šogad bija izaugusi neierasti gara dekoratīvā saulespuķe. Tās garums sasniedza 3 metrus 20 centimetrus.

Mājas saimniece Aina Brice stāsta, ka saulespuķe mājas durvju priekšā izaugusi nejauši. Pavasarī Bricu meitenes Anna un Līga sēja podiņos dekoratīvās saulespuķes, ko vēlāk loloja un sargāja, nesa siltumnīcā, lai naktīs nenosalt, tikai sākoties siltam laikam izstādīja dārzā. Viena sēkliņa bija iekritusi pagalma dobē un izdīgusi izturēja visus pavasara salus. Aina saka: «Saulespuķēm nepatīk, ka tās pārstāda, bet tik vareni izaugusi puķe patiešām ir brī-

● Ar lielo saulespuķi fotografējis Bricu ģimenes šī gada pirmklasnieks Pēteris. Puķe garumā viņu pārsniedza vismaz trīs reizes.

nums.» Lutinātās saulespuķes dārzā bija izstiepušās vien nepilna metra garumā, savukārt saviem spēkiem augusi puķe pārsniedza trīs metrus, un katrā lapu žaklē dzinusi pumpuru pēc pumpura. Puķe izaugusi tik liela, ka vēja sākusi šūpoties, un Aina ar vedeklu Valdu to piesējušas pie garas

kārts. Viņas smejas, ka saulespuķi nāksoties nogriezt ar motorzāģi. Aina par puķi saka: «Tas ir tāpat kā ar bērniem. Paskatieties, cik maz slimo tie, kurus vecāki nelutina. Skrien basām kājām, plāni saģērbusies, un neviena slimība nemetas klāt.»

«Vaduguns»

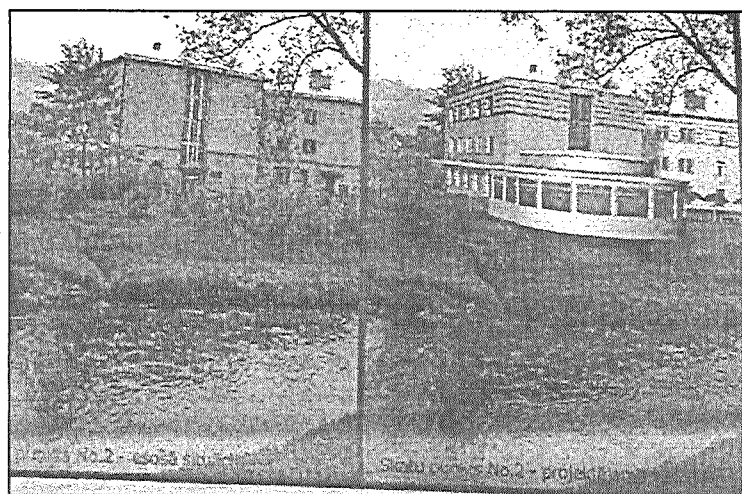
RĒZEKNES RAJONĀ

Vecās viesnīcas jaunais veidols

Pēdējos gados rēzeknieši bieži vien bija neizpratnē par kādreiz skaisto Rēzeknes viesnīcas namu Brīvības ielā, kas ir vērtīgs arhitektūras piemineklis. Vienpadsmit gadu laikā ēkas īpašnieki mainījušies vairākkārt.

Stāsta SIA «Hotel Rēzekne» valdes locekle Aina Jačuka: — Ēkas celtniecība sākās 30. gadu beigās, tomēr līdz karam to pabeigt nepaguva, uzbūvēja vien divus stāvus. Pēc kara laikā celtniecība tika turpināta. Būvēja kvalitatīvi, pat tagad, pēc 60 gadiem, skatāmi un brīnāmi, ar kādu precizitāti paveikts darbs. 1953. gadā nams kļuva par viesnīcu un veica šo misiju līdz 1993. gadam. Šopavasar to īpašumā iegādājās a/s «Kolonna» prezidents Jānis Lasmanis. Viņš nolēma atjaunot viesnīcu, piešķirt tai mūsdienīgu veidolu, izveidot jaunu interjeru.

Saskaņā ar rekonstrukcijas plānu tiks atjaunota fasāde, bet iekšpusē veikts pārplānojums. Tāps jauna vienstāva piebūve, kurā būs restorāns. Būs arī terase upes krastā, ir iecere sakopt to un ierī-

● Rēzeknes viesnīca no upes puses tagad un jau tuvākajā nākotnē.

kot skvēru. Ēka tiks paplašināta un labiekārtota, te būs restorāns 100 – 150 vietām. Plānoti vienvietīgi un divvietīgi numuri, kā arī atsevišķi invalīdu vajadzībām pielāgoti numuri. Plānots katrā numurā ierīkot dušu un sanitāro mezglu. Būs arī luksus numuri, kur pa logiem pavērsies brīnišķīgs skats uz upi un pilsētu.

Viesnīcas pagrabtelpā, kur kādreiz bija banketu zāle, plānots izveidot pirts kompleksu un trena-

žieru zāli. Kādreiz rēzeknieši sapņoja kaut paskatīties, kā šī banketu zāle izskatās. Tajā varēja iekļūt tikai ar pilsētas izpildkomitejas un partijas komitejas protekciju.

Viesnīcas rekonstrukcija izmaksās 1,5 miljonus latu, pakalpojumus plānots novērtēt ar trim zvaigznēm. Cerams, ka rekonstrukcija tiks pabeigta nākamā gada vasarā. Kompleksā paredzēts radīt 30 jaunas darba vietas.

«Rēzeknes Vēstis»

LUDZAS RAJONĀ

Ananasu var ieraudzīt arī puķupodā

Par to, ka ananasu var ieraudzīt augam arī puķupodā, bija dzirdēts. Bet Ritas Bertulānes iestādītais ananass Pasiēnē aug jau ceturto gadu. Izrādās, tas nav pirktas veikalā. Trīs ananasus no Kanāriju salām savulaik atveda Ritas dēls, jūrnīks. Augļus viņš bija noplūcis pats, tāpēc tie nebija apstrādāti ar ķīmikālijām. Visas trīs augļu pamatnes tika iestādītas. Apmēram mēnesi nevarēja saprast, vai augu iedzīvosies. Divi iznīka, bet vienam vecās lapas pamazām sakalta un nokrita, taču vidū parādījās jaunas, zaļas lapiņas. Ananass aug spainī, visu laiku atrodas vienā istabā. Aug diezgan lēni, noteiktos periodos. Varbūt to īsti neapmierina mūsu augsne vai klimats?

Subtropu un tropu joslā, kur ananasu audzē kā kultūraugu, tas ir mūžzaļš daudzgadīgs lakstaugš. Stumbrs tam ir īss, bet lapas sasniedz pat 1,2 metru garumu. Ziedi ir čiekuveida vārpā, bet auglis svarā var sasniegt pat 5 kilogramus. Pie mums ananasu audzē kā dekoratīvu augu istabā. «Istabas augu enciklopēdijā» teikts, ka mājas apstākļos tas nezied. Ananass mīl siltumu, vasarā bagātīgi jālaista un jāmēslo, ziemā – daudz mazāk.

Lai arī pašu audzētus ananasa augļus diez vai izdosies nogaršot, subtropu iemītnieks Ritas Bertulānes mājās ir visvairāk lolotais istabas augš.

● Ananasa lapu rozeti sākotnēji var noturēt par mūsu pašu alveju, bet tuvumā tā izskatās nedaudz savādāk.

«Ludzas Zeme»

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Preiļu policistiem – kārtējā uzvara un kauss

Preiļu rajona policijas pārvaldes komanda no 8. oktobrī notikušajām Valsts policijas komandu svaru bumbas celšanas sacensībām Salaspilī atgriezies ar kārtējo uzvaru un atvedusi gan diplomu par izcīnīto pirmo vietu, gan kausu. Sacensības organizēja LR Policijas sporta klubs. Pārvaldes godu sacensībās aizstāvēja V.Stepanovs, A.Guzs, A.Kokorīts, J.Veigulis, J.Sparāns, M.Ariņš, A.Kalvāns un V.Ščedrovs.

INFORMĒ 01

Lai siltums mājās būtu drošs

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests atgādina, ka, sākoties apkures sezonai, strauji pieaug ugunsgrēku skaits, bet uguns nelaimēs bojā gājušo skaits palielinās vairāk nekā divas reizes.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta zinātniski pētnieciskā pārvalde ir veikusi pēdējo piecu gadu datu analīzi par cilvēku bojāeju ugunsgrēkos. Konstatēts, ka visvairāk cilvēku zaudē dzīvību rudenī un ziemā. Piemēram, ja vidēji valstī ik gadus augustā iet bojā astoņi cilvēki, tad septembrī jau 18, oktobrī – 21, novembrī – 26, bet visstraujākais ir decembris, kas ik gadus ugunsnelaimēs iet bojā vidēji 46 cilvēki.

Aukstajā laikā palielinās to ugunsgrēku skaits, kuru cēlonis ir nesakārtotas katlu mājas, nesalabotas krāsnis un neiztīrīti dūmvadi. Cits iemesls ir māju un dzīvokļu apsildīšanā pieļautā neuzmanība ar uguni – cieši klāt apkures ierīcēm novietotas mēbeles, malkas žāvēšana krāsnis priekšā, ar elektriskām ierīcēm pārslogotas novecojušās elektroinstalācijas. Diemžēl mājās pie ieslēgtām apsildes ierīcēm vai iekurtām krāsnīm bez uzraudzības tiek at-

stāti bērni, kuri, izraisot ugunsgrēku, paši var kļūt par tā upuriem.

Šī gada deviņos mēnešos valstī reģistrēti 479 ugunsgrēki, kuri izcēlušies no apkures ierīcēm. Tajā skaitā bijuši 202 ugunsgrēki, kuru iemesls bijis nepareizi uzbūvēti dūmvadi un kurtuves. No tiem 151 ugunsgrēks reģistrēts lauku teritorijās, bet 51 – pilsētās. Uguns nodarītais materiālais zaudējums ir 200 879 latī. Šogad 27 ugunsgrēki izcēlušies no elektriskajām sildierīcēm. To nodarītais tiešais materiālais zaudējums ir 3532 latī.

Pērn apkures ierīču nepareizas ekspluatācijas dēļ bija izcēlušies 795 ugunsgrēki, radot 478 tūkstošus latu lielus tiešos materiālos zaudējumus; no elektroierīcēm un iekārtām – 1040 (824 000 latu), neuzmanīgas rīcības ar uguni – 7566 ugunsgrēki (675 000 latu). 2003. gadā ugunsgrēkos Latvijā bojā gājuši 260 cilvēki. Dūmos un liemās 171 persona zaudēja dzīvību, neuzmanīgi smēķējot, izmantojot sērkokciņus un sveces, 29 – ekspluatējot plītis un krāsnis, 16 – degšanai sākoties pēc elektroavāriju īssavienojumiem, 9 – no dūmvadu, kurtuvju nepareizas izbūves un bojājumiem.

Valsts ugunsdrošības uzraudzi-

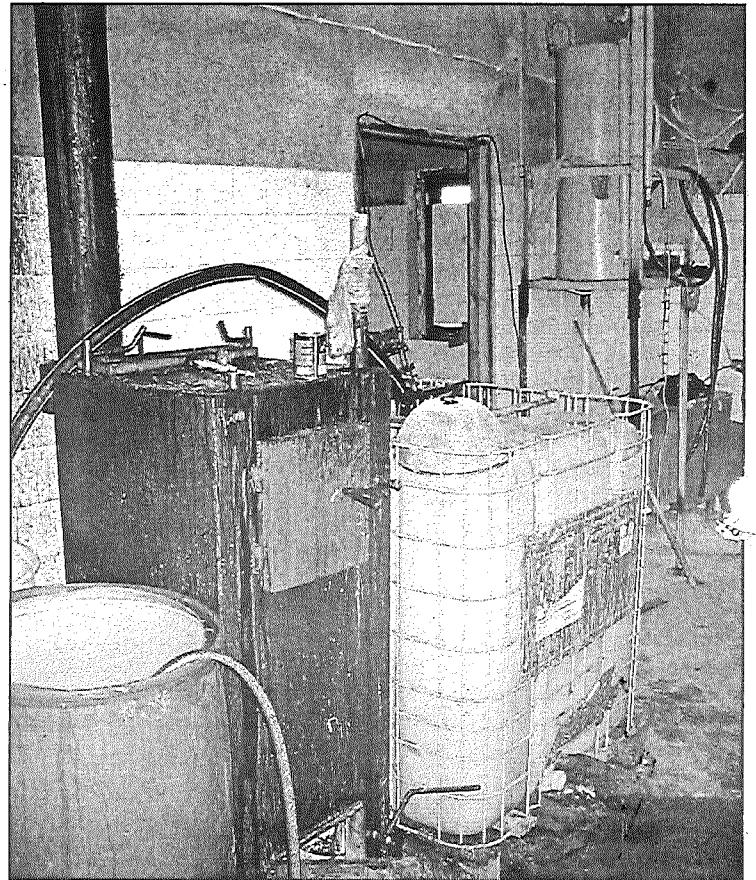
bas inspektori aktīvi pārbauda arī dzīvojamās ēkas un šovasar brīdinājuši īrniekus par viņu mitekļos esošo 140 krāšņu avārijas stāvokli. Tās izmantot aizliegts, kā arī uzdots steidzami saremontēt.

Bet ne jau vienmēr vajadzīgs inspektora aizrādījums, lai saprastu, ka bojāta krāsnis var kļūt bīstama. Rudens ir pēdējais laiks, kad saukt talkā podniekus un skursteņslaukus, lai siltums mājās būtu drošs.

Gribu atgādināt, ka prasības, kādas jāievēro, projektējot un ierīkojot jaunbūvējamo, renovējamo un rekonstruējamo dzīvojamo un publisko ēku apkuri, nosaka Latvijas būvnormatīvs LBN 231-03 «Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija», bet apkures ierīču ugunsdrošības prasības ekspluatācijas gaitā nosaka Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi nr. 82 «Ugunsdrošības noteikumi», kas fiziskajām un juridiskajām personām jāievēro, lai neatkarīgi no objekta īpašuma un formas, kā arī atrašanās vietas novērstu un sekmīgi dzēstu ugunsgrēkus, kā arī mazinātu to sekas.

V.Haritonovs,
Valsts ugunsdzēsības un
glābšanas dienesta
Preiļu brigādes komandiera
vietnieks

Pelēču pagastā atklāta kandžas ražotne

13. oktobrī Pelēču pagastā atklāta kandžas ražotne. Atrastas gan iekārtas, gan gatava kandža, apmēram 60 litri, kā arī aptuveni 400 litri brāgas. Notiek materiālu pārbaude, bet izņemtais alkoholiskais dzēriens nosūtīts uz ekspertīzi.

Preiļu policisti viesojas sākumskolās

13. un 14. oktobrī Preiļu rajona policijas pārvaldes darbinieki apmeklēja rajona skolas, lai 1.-4. klašu skolēniem stāstītu par satiksmes drošību.

Policijas pārvaldei ir izveidojusies laba sadarbība ar skolām. Pēc pedagogu uzaicinājuma policisti ierodas mācību iestādēs, lai apspriestu visdažādākos jautājumus. Šoreiz tā bija satiksmes drošības akcija ar populāro personāžu – runča Rūda, kurš pārstāv ceļu policiju, un policijas inspektora Bebra piedalīšanos. Viņu lomās iejutās vietējie kārtības sargi.

Kopā tika apmeklētas 12 sākumskolas, bērniem tika nodotas dāvanīņas, dzeltenas un zilas uzlīmes «Kopā drošāk!». Rūdis un Bebrs vispirms painteresējās, ko bērni zina par satiksmes drošību, kā paši ievēro ceļu satiksmes noteikumus, tad skaidroja un mācīja, kā pareizi rīkoties. Policisti atbildēja arī uz skolēnu jautājumiem.

● Runcis Rūdis un inspektors Bebrs ir labi pazīstami un jaunāko klašu skolēnu iemīļoti personāži, taču kārtības sargu tuvumā bērni jutās nedaudz samulsuši.

POLICIJA LŪDZ PALĪDZĒT

Preiļu rajona policijas pārvalde meklē bezvēsts pazudušo, 1975. gadā dzimušo Lauru Seisumu, kura šī gada 16. oktobrī no Saunas pagasta «Baldēm» izgāja pastaigā

ar lielu melnu nūfaundlenda šķirnes suni uz tuvējo mežu un līdz šim brīdim viņas atrašanās vieta nav zināma.

Lauras pazīmes – augums 160 cm, vidējās miesas būves, gaišbrūni mati līdz pleciem. Bija gērbusies pelēkraibā džemperī, zilganā blūzē, haki krāsas biksēs, brūngani bēšīgā lakatā, kājās

tumši zaļi gumijas zābaki.

Ja jūsu rīcībā ir kādas ziņas par Lauras Seisumas iespējamo atrašanās vietu, lūgums zvanīt Preiļu rajona policijas pārvaldei pa tālruniem 53-02800 vai 53-02802 vai griezties tuvākajā policijas pārvaldē.

Jau iepriekš pateicamies par palīdzību!

POLICIJAS ZIŅAS

No 11. līdz 17. oktobrim Preiļu rajona policijas pārvaldē reģistrēti 43 iesniegumi. Tajā skaitā reģistrēti deviņi ceļu satiksmes negadījumi, 17 sadzīviska rakstura likumpārkāpumi, četri noziedzīgi nodarījumi ekonomikas jomā un septiņas zādzības.

Iebrauca kokā un atstāja negadījuma vietu

11. oktobrī 1939. gadā dzimušais Jāzeps, vadot automašīnu Opel Omega, ceļa Pieniņi – Smelteri 1. kilometrā netika galā ar transportlīdzekli, nobrauca no ceļa un ietricās kokā. Negadījumā bojāta automašīna. Automašīnas pasažieris, 1970. gadā dzimušais Sandijs ar traumām tika nogādāts slimnīcā, bet pats automašīnas vadītājs notikuma vietu atstāja.

Automašīna sadūrās ar zirga pajūgu

11. oktobrī uz ceļa Līvāni – Preiļi notika satiksmes negadījums. Automašīna Audi-100, kuru vadīja 1968. gadā dzimušais Pēteris, sadūrās ar tajā pašā virzienā braucošo zirga pajūgu, kuru vadīja 1953. gadā dzimušais Jānis. Bojāta gan automašīna, gan pajūgs, bet pajūga vadītājs ar negadījumā gūtām traumām medicīniskās palīdzības sniegšanai tika nogādāts Preiļu slimnīcā.

Saņem iesniegumus par krāpšanu

12. oktobrī Preiļu rajona policijas pārvaldē reģistrēti divi iesniegumi par SIA «Eiroturs» krāpnieciskajām darbībām, kas saistītas ar iekārtošanu darbā ārzemēs.

Nelikumīgi tirgo alkoholu

14. oktobrī Aglonas pagastā sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols 1980. gadā dzimušajai Inesei. Viņa veica nelikumīgu alkoholisko dzērienu tirdzniecību.

Braucējs aizmuka, bet pasažieres slimnīcā

15. oktobrī Preiļos par Brīvības ielu braucošais automašīnas Opel Omega vadītājs, 1983. gadā dzimušais Andrejs krustojumā ar Rīgas ielu neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu, nobrauca no ceļa, ietricās kokā un no notikuma vietas aizbrauca. Negadījuma rezultātā miesas bojājumus guva trīs pasažieres, kuras tika nogādātas Preiļu slimnīcā.

Huligāns no Rudzātiem

16. oktobrī Rudzātos administratīvā pārkāpuma protokols par huligānisku darbību veikšanu sastādīts 1953. gadā dzimušajam Nikolajam.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Kāda ir jūsu attieksme pret smēķēšanu vispār un pasīvo smēķēšanu?

Alla Koļesņikova, Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkne:

— Preiļos ir jūtama cīņa pret smēķēšanu. Pati nesmēķēju, bet arī pārāk neprotēšu pret to. Nevienam par to neaizrādu. Man gan ļoti nepatīk, ja kāds smēķē tieši tuvumā, un man jāieelpo dūmi. Katram cilvēkam ir brīvas izvēles tiesības un arī iespējas padomāt par to, vai smēķēt ir slikti, vai labi. Ģimnāzijā notiek cīņa pret smēķēšanu. Skolas teritorijā to darīt aizliegts. Vainīgie saņem rājienu. Mans tētis nesmēķē. Tāpat arī brālis, varbūt tikai pa reizei ar draugiem.

Inese Plūme no Preiļiem:

— Cīņa ne pret aktīvo, ne pasīvo smēķēšanu nav pietiekoša. Piemēram, autobusa pieturās smēķētāji arī apkārtējos piespiež elpot dūmus. Kur cilvēks lai paliek, ja jākāpj autobusā, bet drūzmā kāds vienalga apdūmo citus. Nereti arī medicīnas iestādēs šajā ziņā tiek grēkots. Preiļu poliklinikas tualetēs ir tā piesmēķēts, ka ar bērnu tur nevar iet, tāpat arī astmas slimnieki. Smēķēts tiek masu pasākumu laikā parka estrādē. Kur skatītājiem likties, ja no priekšā sēdošā plūst dūmi? Mēs visi esam spiesti «smēķēt līdz».

Lauris Brakovskis no Jēkabpils, mācās Preiļu arodvidusskolā:

— Es sāku smēķēt 14 gadu vecumā. Diskotēkās draugi piedāvāja uzpīpēt. Pēc tam pieradu. Uzpīpējam draugu bariņā, bet tie, kuri nesmēķē, elpo dūmus. Tagad apziņos, ka šis ieradums ir slikti, bet atmet grūti. Ceru, ka ar laiku būs nopērkamas cigaretes ar mazāku nikotīna daudzumu vai arī tās kļūs dārgākas un centīsies atradināties. Smēķēju tikai tajās vietās, kur tas atļauts. Ja kafējnicā to nedrīkst darīt, eju ārā. Skolā smēķējam ārpus teritorijas, mājās izeju pagalmā, pieturās — tālāk no citiem cilvēkiem.

Aija Stupāne, medicīnas darbiniece ar dēlu Arnoldu:

— Smēķēšana jāapkaro vairāk. Man visgrūtāk panest pasīvo smēķēšanu tādās vietās, no kurām nevar izvairīties. Piemēram, pieturā gaidot autobusu, slēgtās telpās. Vai arī ejot pa ielu, kad pa priekšu ejošais pīpmanis dūmo virsū. Mans tēvs nekad nav smēķējis.

Arnolds piebilda, ka, mācoties 2. klasē, skolotāji stāstījuši par smēķēšanas kaitīgumu. Pašam ne reizi nav gribējis pamēģināt.

Valentīns Vaivods, zemnieks no Vārkavas novada:

— Pīpētāji jāierobežo vairāk. Jutos nepatīkami jebkur, kur jāklūst par pasīvo smēķētāju un jāieelpo dūmi. Pats kādreiz smēķēju, bet jau pirms 20 gadiem esmu atmetis. Man tas nepatika. Mani dēli, kas mācās skolā, arī smēķē. Kopumā jaunatne ar nikotīnu stipri aizraujas. Nesen biju Polijā un Vācijā, pārliecinājos, ka jaunieši pīpē pārmerīgi daudz.

L.Rancāne
Foto: M.Rukosujevs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Pirts kompleksā

Preiļos, Liepājas ielā 46
DARBOJAS

- ◆ Trenažieru zāle
 - * vīriešu
 - * sievietes (jauni trenažieri)
- ◆ Intensīvais solārijs «Lumina»
- ◆ Figūras korekcijas programma ULTRA SLIM
- ◆ Kosmētiskie pakalpojumi

Darba laiks: no 16.00 - 22.00
sestdien no 14.00 - 20.00
Brīvdiena: svētdiena, pirmdiena.

Tāl. uzziņām: 53-23333

Sutru pagasta padome rīko SVECĪŠU VAKARU 30. oktobrī

plkst. 12.00 Kauparnieku kapos,
plkst. 13.00 Sutru kapos,
plkst. 14.00 Tiltovas kapos,
plkst. 15.00 Rauniešu kapos,
plkst. 16.00 Šultes kapos.

PREIĻU ARODVIDUSSKOLAI STEIDZĪGI VAJADZĪGS ANĢĻU VALODAS SKOLOTĀJS.

Tālrunis 5381292.

22. un 27. oktobrī z/s pārdos melnus, raibus un brūnus jaunputnus (4-6 mēn.), dējējvistas (10-14 mēn.), jaunus gaiļus. L. Pupājos 7.30, Priekules 7.40, Rudzātos 8.00, Rožupē 8.20, Livānos 8.35, Jersikā 9.05, Upeniekos 9.15, Starēs 9.30, Sutros 9.50, Preiļos 10.05, Ančkinos 10.35, Vārkavā 10.45, Upmalā 11.00, Rimicānos 11.15, Arendolē 11.35, Pelēcos 11.50, Aizkalnē 12.00, Aglonas st. 12.15, Aglonā 12.30, Jaunaglonā 12.45, Baškos 13.05, Kastīrē 13.10, Anspokos 13.20, Gailišos 13.35, Riebiņos 13.50, Pieniņos 14.05, Smelteros 14.20, Polkoronā 14.35, Galēnos 14.45, Sījukalnā 15.00, Stabuļniekos 15.20. Tāl. 5321270 (vakaros), 9186065.

SIA «RANKO» iepērk mājlopus dzīvvarā. Samaksa tūlītēja.

Tāl. 42807, 9161121.

«NIKO - LOTO» izsniedz pensionāriem nau- das aizdevumu bez ķīlas.

✓ Livānos, Stacijas ielā 1. Tāl. 6780843, 5342332.
✓ Preiļos, Raiņa bulv. 15. Tāl. 5307068, 6198846.

SIA «AIBI» pērk zirgus, liellopus, jaunlopus, aitas.

Samaksa tūlītēja.
Tāl. 48-71185, 48-71804, 9478728,
9445135.

Pērk cūkgaļu.

Tāl. 9432933.

Preiļu rajona Izglītības pārvaldes reģionālais datorcentrs PIEDĀVĀ DATORKURSUS.

1. Datoru lietotāja kurss iesācējiem pēc LIIS (Latvijas izglītības informatizācijas sistēmas) 72 stundu programmas:

Windows pamati, MS Word, MS Excel, MS PowerPoint, Internets un e-pasts.

Pēc kursu noslēguma pārbaudes darba sekmīgas nokārtošanas tiek izsniegts sertifikāts par kursu.

2. ECDL (European Computer Driving Licence / Eiropas datorprasmes sertifikāts) eksāmena sagatavošanas 98 stundu datorkurss speciālistiem ar priekšzināšanām (72 st. kurss). Pēc kursa noklausīšanās ir iespēja kārtot eksāmenu ECDL sertifikāta iegūšanai. Eksāmens sastāv no 7 daļām, kur katras daļas apmācībai paredzētas 14 stundas. Vairāk par ECDL var lasīt Internetā <http://www.litta.lv/ecdl>

Datorkursi tiek organizēti mūsdienīgās datorklasēs, kas aprīkotas ar videoprojektoru un licencētu programmatūru. Kursantiem tiek piedāvāti mācību materiāli par visu datorkursu. Kursus vada sertificēti LIIS projekta pasniedzēji ar sešu gadu pieredzi.

Informāciju par kursiem var saņemt pie PRIPRD vadītāja Valda Locika: tāl. 5322679, mob.6124687, e-pasts: preililzgp@axel.lv un Internetā <http://www.pvg.edu.lv> sadaļā Izglītība.

Uzņēmēj!

Līdz 31. decembrim ir mazāk nekā trīs mēneši.
Profesionāla palīdzība reģistrācijai KOMERCREGISTRĀ.
Veicam jaunu firmu reģistrāciju un ierakstīšanu komercregistrā.
Tāl. 5307056; 6162288.

ANEKDOTES

☺ ☺ ☺
Lidmašīna izbrauc uz skrejceļa, bet te pēkšņi pagriežas un dodas atpakaļ uz terminālu. Visi pasažieri tiek izsēdināti un pēc pusstundas atkal tiek aicināti iekāpt. Viens no viņiem jautā:

— Vai nepateiksiet, kas noticis?

Stjuarte:

— Saprotiet, pilotam nepatika vibrācija un kļūda labajā dzinējā. Bet neuztraucieties, mēs pilotu nomainījam!

☺ ☺ ☺

Kādam vīrietim ir problēmas ar prezervatīvu iegādi — viemēr kautrējas pajautāt. Reiz sieva viņu aizsūta uz aptieku nopirkt divas pipetes, ar ko bērniem

zāles degunā pilināt, un piesaka paņemt arī prezervatīvus.

Pēc kāda laika vīrs atgriežas un nikni sauc:

— Es pajautāju, lai iedod «gumijas izstrādājumus», bet pārdevēja paziņoja, ka esot beigušies. Es teicu: «Nu, tad man divas pipetes!», bet viņa sāka histēriski smieties...

☺ ☺ ☺

— Kad es aiziešu pensijā, nedarišu pilnīgi neko. Pirmajos mēnešos sēdēšu šūpuļkrēslā...

— Un pēc tam?

— Kad gribēšies ar kaut ko nodarboties, sāksū šūpoties...

PĒRK

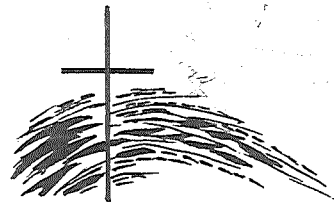
- ✓ zemi pie ezeriem;
 - ✓ l/s zemes virs 50 ha;
 - ✓ mežus un cirsma;
- T. 6162288.

PĒRK pļavas, mežus (arī izstrādātus), kā arī īpašumus pie ūdeņiem.

Tāl. 6452353.

23. oktobrī Preiļu poliklinikas telpās pacientus ar bronhiālo astmu vai, ja jums ir ilgstošs klepus, «čikstēšana» krūtīs, elpas trūkums, konsultēs ārste speciāliste plaušu slimībās dr. pulmonoloģe I.Kroiča. Pieteikties un sīkāka informācija pa tāl. 5322056 (savienot ar dr. Lioznovu), 6403866.

Izsakām visdziļāko pateicību radītiem, draugiem, kaimiņiem, darba biedriem, visiem, kas bija kopā ar mums, izvadot māmiņu, vecmāmiņu, vecvecmāmiņu kapu kalniņā.
Batarāgu dzimta

Gan saules dienas,
Gan grūti brīži —
It viss tiek klusi zemē tīts.
Skumju brīdī izsakām patiesu
līdzjūtību Inesei Upītei, pavadot
TĒVU mūžības ceļā.

Darba kolēģi

Tu esi katram viena, tikai viena,
Pie kuras kā pie saules turas
bērni klāt.
Un tāpēc ir tik grūti, zaļām
skujām birstot,
Uz mūžu smagai zemei tevi
atdot, māt.

Kad pa rudenīgu taku aizved
MĀTI smilšu kalniņā, skumju
brīdī esam kopā ar Antonu Kanču.
Ziemeļi, Broki, Kārklī